

SCHOOLGIDS 2021-2022

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	6
2.	Praktische informatie	8
2.1	Even voorstellen!.....	8
2.2	Aanmelding & Plaatsing.....	11
2.3	Samenwerking met ouders	12
2.4	Schooltijden & Vakanties	14
2.5	Sport en bewegen.....	14
2.7	Bijzonder verlof aanvragen	15
2.8	Ziekte van de juf of meester.....	16
2.9	Informatievoorziening	17
2.10	Klachten of problemen?.....	17
2.11	Sponsorbeleid & Schoolverzekering.....	19
3.	Wat willen we als school bereiken?.....	21
3.1	Onze missie	21
3.2	Onze visie.....	21
3.3	Onze doelstelling.....	23
4.	Ons onderwijskundig beleid.....	29
4.1	Ons onderwijsproces	30
4.2	Ons schoolklimaat.....	38
5.	Ons personeelsbeleid	44
6.	Ons Kwaliteitsbeleid.....	49

2

7. Ons Schoolverslag: resultaten 2020-2021 53
Bijlage: documenten op onze site en belangrijke adressen 78

Inleiding

1. Inleiding

Voor u ligt de schoolgids van VSO de Bouwsteen 2021-2022. In onze schoolgids geven we allereerst praktische informatie over onze school. Denkt u daarbij aan de bereikbaarheid van onze school, de schooltijden en schoolvakanties. U vindt onze schoolgids ook op onze website, <https://debouwsteen-attendiz.nl>.

Daarnaast geven wij u ook allerlei achtergrondinformatie over het beleid op onze school. Daarbij kunt u denken aan ons onderwijskundig beleid, ons personeelsbeleid en ons kwaliteitsbeleid.

Onze schoolgids hangt hierin nauw samen met ons schoolplan. We beschrijven welke doelen we als school willen bereiken en op welke wijze we hieraan werken.

Tot slot informeren wij u over de resultaten van onze school. We lichten in het hoofdstuk "Schoolverslag" toe hoe we in het afgelopen schooljaar hebben gewerkt aan onze ontwikkeling als school en of we hebben bereikt wat we wilden.

Ook lichten we toe of we erin geslaagd zijn om onze leerlingen te bieden waar ze recht op hebben: goed onderwijs. Voor iedere leerling stellen we ambitieuze doelen, passend bij de ontwikkeling van onze leerlingen. Wij geven daarom antwoord op vragen als 'Waar zijn onze leerlingen naartoe gegaan na het verlaten van onze school?' en 'Hoe verhoudt dit zich tot de verwachtingen die wij hadden?'

De schoolgids is geschreven voor alle ouders en verzorgers van onze leerlingen. Voor de leesbaarheid schrijven wij hierna alleen 'ouders'. Uiteraard zijn alle andere geïnteresseerden in onze school ook van harte uitgenodigd deze gids te lezen! Daarnaast zijn er in deze schoolgids links

opgenomen naar verschillende documenten. In de bijlage vindt u een opsomming van deze documenten.

Een fijn en leerzaam schooljaar toegewenst, in goede samenwerking!

Namens het schoolteam,

Gera Brouwer, directeur

Bea Altena, adjunct-directeur

6

Datum vaststelling Attendiz: 6 juni 2021

Datum vaststelling Medezeggenschapsraad: 10 juni 2021

Praktische
informatie

2. Praktische informatie

2.1 Even voorstellen!

De naam van onze school is 'De Bouwsteen'. Wij hebben gekozen voor de naam De Bouwsteen omdat wij onze leerlingen bouwstenen willen aandragen waarmee zij hun leven op een acceptabele wijze en zo zelfstandig mogelijk kunnen inrichten en opbouwen.

De Bouwsteen verzorgt de arbeidsgerichte leerroute (AGL) en wil leerlingen laten slagen in het vinden van een passende plek op de arbeidsmarkt. Om leerlingen naar een passende arbeidsplek te begeleiden heeft De Bouwsteen haar onderwijs ingericht met, naast de leergebieden, veel aandacht voor algemene maatschappelijke voorbereiding, persoonlijke vorming en voorbereiding op arbeid. Leren en oefenen in betekenisvolle, praktische situaties is hiervoor de meest aangewezen weg

VSO De Bouwsteen is onderdeel van stichting Attendiz. Het is een school voor speciaal onderwijs in Hengelo met de grondslag van bijzonder neutraal onderwijs. Leerlingen met verschillende culturele en maatschappelijke achtergronden kunnen het onderwijs op De Bouwsteen volgen.

De school zit in hetzelfde gebouw als het Speciaal Onderwijs (SO) van De Bouwsteen. De theorielokalen van het VSO centreren zich op de bovenverdieping en de praktijklokalen van het VSO zijn te vinden op de benedenverdieping. VSO en SO zijn van elkaar gescheiden en hebben verschillende ingangen.

De school is bedoeld voor leerlingen van 12 tot en met 18 jaar met een licht verstandelijke beperking in combinatie met een gedragsproblematiek voortkomend uit een autisme spectrum stoornis of

een gedragsstoornis. Leerlingen kunnen worden aangemeld door de school van herkomst. Soms nemen ouder(s), verzorger(s) of aanmelders contact met ons op. Voordat de aanmelding wordt ingezet is er vaak al contact geweest met het Samenwerkingsverband waar de school onder valt.

Het overkoepelend Samenwerkingsverband VO 23-02 of VO 23-01 is altijd betrokken bij de aanmelding. Onze school heeft een regionale functie, dit betekent dat er leerlingen toegelaten kunnen worden vanuit verschillende gemeenten uit de regio.

Daarnaast worden leerlingen aangemeld vanuit de plaatsing bij Ambiq. Zowel SO als VSO De Bouwsteen hebben een intensieve samenwerking met Ambiq. Deze orthopedagogische behandelsetting neemt tijdelijk, soms langdurig, cliënten op voor begeleiding en behandeling. Wanneer de afstand van de school van herkomst te groot is of wanneer in het kader van de behandeling plaatsing wenselijk is op De Bouwsteen, is er altijd contact met de school van herkomst en het bijbehorend samenwerkingsverband van die school. We spreken dan over een residentiele plaatsing op onze school.

VSO De Bouwsteen heeft dit schooljaar 8 klassen en verzorgt aan 72 leerlingen onderwijs (gemiddeld 8-10 leerlingen per klas). Een aantal leerlingen bezoekt eerst de startklas en stroomt daarna door naar een reguliere klas. Er zijn 6 reguliere klassen (VSO 1, VSO 2A, VSO 2B, VSO 3, VSO 4A, VSO 4B). Daarnaast hebben we twee klassen, de onderwijszorgklas en het Fundament, met een specifiek ondersteuningsaanbod dat is de onderwijszorgklas en Het Fundament. Een enkele leerling heeft zoveel maatwerk nodig dat plaatsing in de onderwijszorgklas (OZK) gewenst is. Deze leerlingen krijgen intensieve behandeling in combinatie met modulair onderwijs. Daar wordt gewerkt aan leervoorwaarden, gedragsregulatie en het onderwijsaanbod wordt in een maatwerk traject aangeboden.

Voor de 2 klassen van Het Fundament wordt een alternatief educatief traject aangeboden met een diploma gericht uitstroom profiel. Hierbij is altijd een VSO school van Attendiz betrokken. Het zijn leerlingen die tijdelijk dit arrangement volgen om te stabiliseren. Door observatie en diagnostiek krijgen we een goed beeld van deze leerlingen. Samen met zijn ouder(s) stemmen we af over de ondersteuningsbehoeften, het onderwijs en het nemen van vervolgstappen. De school van herkomst blijft bij dit traject betrokken, waardoor terugplaatsing mogelijk is. Indien dit niet passend is ondersteunen we bij een verwijzing naar een andere school.

Op De Bouwsteen bieden we voor alle leerlingen de arbeidsmarktgerichte leerroute aan. Dit betekent voor alle leerlingen het uitstroomprofiel arbeid, voor een enkeling, de diploma gerichte uitstroom. Binnen dit aanbod bieden we verschillende arrangementen, dit betekent een basisaanbod voor de meeste leerlingen, een verdiept arrangement voor leerlingen die meer kunnen en een intensief aanbod voor leerlingen die extra tijd, extra instructie of meer tijd nodig hebben om te oefenen. De bedoeling is dat de meeste leerlingen aan het eind van het vierde leerjaar, de arbeidsgerichte leerroute voldoende hebben gevolgd. Zij zijn toe aan de overstap naar De Kapstok.

Het onderwijs bij De Bouwsteen is verdeeld in drie fasen, waarbij de onderwijstijd van de praktijkvakken opbouwt en leerlingen langzaam worden toe geleid naar de leer-werktrajecten op De Kapstok. Het aanbod is zo ingericht dat we voldoen aan alle VSO kerndoelen, leergebied overstijgend, leergebied specifiek en voorbereiding op arbeid. We bereiden leerlingen voor op toekomstige participatie op de arbeidsmarkt en dat ze zo zelfstandig mogelijk wonen en maatschappelijk participeren. We zoeken de balans tussen theorie en praktijk, onze leerlingen willen graag praktisch bezig zijn!

Contactgegevens van onze school

(V)SO De Bouwsteen

Anna Reynvaanweg 50

7555 SG Hengelo

Telefoon: 088-7776190

E-mail: debouwsteen@attendiz.nl

Website: www.debouwsteen-attendiz.nl

Attendiz

Onze school maakt deel uit van Attendiz, een scholengemeenschap voor (voortgezet) speciaal onderwijs. Attendiz is met haar scholen gevestigd in voornamelijk Almelo, Enschede en Hengelo.

Daarnaast beschikt Attendiz over een aantal leslocaties voor leerwerktrajecten, verspreid in de regio Twente. Kijk voor meer informatie op www.attendiz.nl.

Alle scholen van Attendiz handelen vanuit gemeenschappelijke normen en waarden:

- **Onvoorwaardelijk:** elke dag weer staan we voor onze leerlingen, waardoor het vertrouwen groeit. We laten dit zien in onze acties, in onze overtuigingen, in onze aanpak.
- **Leiderschap:** door onze leerlingen het gevoel te geven dat zij goed zijn zoals ze zijn, krijgen zij de moed om het leiderschap over hun eigen leven te pakken. Ook als professionals en als organisatie tonen wij leiderschap.
- **Gelijkwaardigheid:** bij Attendiz is iedereen van gelijke waarde. Zo bouwen we aan samenwerking, vooruitgang en kwaliteit.
- **Geborgenheid:** we willen een thuis zijn, waar iedereen zichzelf mag zijn. Want alleen als je je thuis voelt, voel je je veilig.

- **Aanvoelen:** we gaan af op wat we aanvoelen. Dat is niet altijd uit te leggen. Aanvoelen is vaak het begin van een gesprek, van verandering, van inzicht. En van groei.

Missie en motto van Attendiz

Attendiz heeft het afgelopen jaar een nieuwe missie en een nieuw motto geformuleerd:

'Het is onze missie om jou te helpen jezelf te waarderen en zo de weg naar leren te ontdekken'

Bij Attendiz werken professionals die de leerlingen met hart en ziel helpen dat te doen. Omdat positief denken over jezelf je ook beter in staat stelt om te leren.

10

Met ons motto: *'Zien dat jij je weg vindt'* laten we weten dat onze leerlingen mogen groeien vanuit hun eigenheid en dat ze daarin gezien worden door hun begeleiders.

Daaraan gekoppeld hebben we een nieuwe huisstijl:

Attendiz

Zien dat jij je weg vindt

Het team van VSO De Bouwsteen

Ons team bestaat uit leerkrachten, onderwijsassistenten, technisch assistenten, vakleerkracht gymnastiek, een onderhoudsmedewerker, twee secretaresses, time - out medewerkers, een zorgcoördinator en

twee gedragsdeskundigen. Het team staat onder leiding van een schooldirecteur en een adjunct-directeur, Gera Brouwer en Bea Altena. Voor een compleet overzicht van alle medewerkers op onze school en hun functies, verwijzen we u graag naar onze website!

De kwaliteit van ons onderwijs staat bij ons te allen tijde voorop. Hoewel een groot aantal medewerkers op onze school in deeltijd werkt, hebben wij het uitgangspunt dat er maximaal twee groepsverantwoordelijken zijn voor één klas. Tevens is er vaak extra ondersteuning in de klas. Tussen deze collega's zijn de taken goed afgestemd en verdeeld. Dat is prettig voor onze medewerkers, maar minstens zo prettig voor onze leerlingen!

Afgelopen schooljaar is de pilot, het Jeugd Hulp Team (JHT), gestart bij ons op school. De gemeenten, Hof van Twente, Borne en Hengelo hebben gezamenlijk met een aantal jeugdhulpaanbieders en de scholen besloten om de hulpverlening rondom het gezin beter te organiseren. We zijn gestart met 3 medewerkers die 4 uur hulpverlening kunnen inzetten aan de leerlingen. De hulpverleners zijn werkzaam vanuit Ambiq en Mediant. We hopen komend jaar nog op uitbreiding van deze uren. Het doel is om leerlingen die hulp nodig hebben snel te kunnen ondersteunen. Hierdoor voorkomen we lange wachttijd. Ouders worden altijd geïnformeerd als we mogelijk denken aan inzet van hulp.

Samenwerkingsverband Passend Onderwijs

Om elk kind een passende onderwijsplek te bieden werken alle scholen in Nederland samen in regionale samenwerkingsverbanden. Onze school maakt deel uit van [SWV 23-02 PO](#) en [en SWV VO 23-01](#) (www.2301.nl)

(www.swv2302.nl). Het samenwerkingsverband maakt onder meer afspraken over welke begeleiding reguliere scholen bieden, welke kinderen een plek krijgen in het (voortgezet) speciaal onderwijs of in het speciaal basisonderwijs. Samen met de andere scholen in het samenwerkingsverband, zorgen wij ervoor dat iedere leerling op de best passende onderwijsplek terecht komt. De ondersteuning die iedere

school in het samenwerkingsverband biedt, is vastgelegd in het schoolondersteuningsprofiel. Ons ondersteuningsprofiel vindt u op de website van onze school <https://debouwsteen-attendiz.nl/documenten/>.

Meer informatie?

Voor meer informatie over Passend Onderwijs in het algemeen kunt u terecht op de website www.passendonderwijs.nl.

2.2 Aanmelding & Plaatsing

Toelaatbaarheidsverklaring vereist

Voor plaatsing op onze school of een andere school voor (voortgezet) speciaal onderwijs is een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) nodig. Het samenwerkingsverband bepaalt of de leerling in aanmerking komt voor plaatsing binnen een speciale onderwijsvoorziening. Zo ja, dan geeft het samenwerkingsverband de toelaatbaarheidsverklaring af.

Aanmelding

De aanmelding van een leerling bij ons op school kan op verschillende manieren tot stand komen:

1. Via de school waar de leerling nu is ingeschreven;
  2. Via het samenwerkingsverband waar de leerling woonachtig is;
  3. Ouders/verzorgers kunnen rechtstreeks contact opnemen met onze school, o.a. wanneer de leerling nog niet is ingeschreven op een school. Wij zullen u dan begeleiden bij de aanmelding van de leerling.
- Ouders moeten hun kind schriftelijk bij de school aanmelden. Dit mag vanaf de dag dat kinderen drie jaar zijn geworden. Voor de aanmelding bij scholen voor voortgezet speciaal onderwijs is het schooladvies van de basisschool bepalend, omdat de toelating daarop gebaseerd wordt.
  - De aanmelding moet minimaal 10 weken voorafgaand aan de datum waarop de toelating wordt verzocht, gebeuren.
  - Ouders mogen hun kind bij meerdere scholen tegelijkertijd aanmelden. Bij de aanmelding moeten ouders dan aangeven dat zij hun kind ook bij een andere school of andere scholen hebben aangemeld. Als dat het geval is, kunnen zij de school van voorkeur aangeven. De scholen kunnen dan onderling tot afstemming komen over de aanmeldprocedure.

Plaatsing

Na schriftelijke aanmelding houden we een maximale termijn van zes weken aan om te besluiten over de aanmelding. We mogen deze termijn met maximaal vier weken verlengen.

We doen uiteraard ons uiterste best om deze termijn zo kort mogelijk te houden.

Een goede start op onze school

Wanneer de leerling plaatsbaar is bespreken we met ouder(s)/verzorger(s) en, waar mogelijk, met de leerling tijdstip en wijze van starten op onze school. We kijken hierbij goed naar wat nodig is voor een goede start.

Leerlingenvervoer of zelfstandig reizen?

Is uw kind in staat zelfstandig te reizen? Dan adviseren wij u om uw kind zelfstandig naar school te laten komen, ofwel met het openbaar vervoer ofwel met de fiets. Dit helpt uw kind op weg naar zelfstandigheid. Kan uw kind (nog) niet zelfstandig reizen? Dan komt u mogelijk in aanmerking voor aangepast vervoer. De gemeente waar uw kind woont is verantwoordelijk voor het vervoer van de leerlingen. Neemt u daarom contact op met de gemeente voor meer informatie en eventuele vergoedingsmogelijkheden. Hoewel de verantwoordelijkheid bij de gemeente ligt, hebben ook wij belang bij goed vervoer van onze leerlingen. Mocht u problemen ervaren met betrekking tot het vervoer, aarzel dan niet om contact met ons op te nemen. Wij zullen in overleg met u en de gemeente naar een oplossing zoeken.

2.3 Samenwerking met ouders

Wij vinden een goede samenwerking met u als ouder erg belangrijk. Daarom zorgen we voor voldoende contactmomenten om het met u te hebben over de ontwikkeling van uw kind op school. Daarnaast informeren we u ook graag over ontwikkelingen op onze school.

Oudercontacten/ouderavonden

Structurele contacten, zoals het oudergesprek, worden op vaste momenten in het schooljaar ingepland. Dat geldt ook voor de ouderavond. Wanneer dat wenselijk is, kunnen wij vaker contact met u opnemen. Zo kan het zijn dat het voor een periode zinvol is om regelmatig contact te hebben. Dit kan ook via mailcontact, Parro en Teams. Wanneer u specifieke wensen hebt m.b.t. het contact, laat het ons dan weten! Van alle formele contactmomenten schrijven wij een verslag, waarin de gemaakte afspraken staan. Dit verslag wordt bewaard in het leerlingdossier. Hiervoor gebruiken wij het digitale leerlingvolgsysteem van Presentis.

Nieuwsbrief

Regelmatig verschijnt er een nieuwsbrief van de school. Daarin wordt u op de hoogte gehouden van de laatste ontwikkelingen. U ontvangt de nieuwsbrief per mail en u kunt deze ook altijd terugvinden op onze website.

Medezeggenschap

Het belangrijkste doel van medezeggenschap in de school is de mogelijkheid om mee te praten over beslissingen die de leerlingen, de ouders en/of de medewerkers aangaan. De MR heeft als taak om leerlingen, ouders en medewerkers te vertegenwoordigen in onze school. De MR heeft, afhankelijk van het onderwerp, recht op informatie, recht op het uitbrengen van advies of recht op instemming. Besluitvorming vindt zodoende in goede harmonie plaats.

Op onze school bestaat de MR uit de volgende ouders: Mevr. A. Venema (ouder SO), Meneer M. Ravenshorst (ouder VSO) en medewerkers in onze MR: Laura Slaathuis, Iris Ensink, Linda Brijker en Renée Vleerbos. Heeft u interesse om mee te denken over de kwaliteit van ons onderwijs en over het beleid op onze school? U kunt zich dan melden bij Iris Ensink, voorzitter van de MR. Wij zijn altijd op zoek naar positief-kritische en meedenkende ouders!

Op het niveau van Attendiz is er een Gemeenschappelijke MR (GMR) ingesteld. De werkwijze van de GMR is dezelfde als die van de MR. Het verschil zit in het overkoepelende karakter. Wanneer voorgenomen besluiten meerdere scholen betreffen, dan vindt het overleg plaats tussen de bestuurder en de GMR. Wilt u meedenken en adviseren over het beleid van Attendiz? Graag! Neem dan contact op met de secretaris van de GMR via gmr@attendiz.nl.

Ouderraad (OR)

Naast de medezeggenschapsraad is er bij ons op school ook een ouderraad. De OR is een actieve groep ouders die ideeën heeft over het organiseren van vrijetijdsactiviteiten voor onze leerlingen. Dit kunnen activiteiten binnen of buiten de school zijn. De MR en de ouderraad zorgen ook voor het innen van de vrijwillige ouderbijdrage. Bent u een enthousiaste ouder die zich graag wil inzetten voor de OR? Meldt u zich dan bij Gera Brouwer, directeur van de school!

2.4 Schooltijden & Vakanties

Schooltijden

Onze schooltijden zijn weergegeven in onderstaand schema.

Dag	Schooltijden	Uren
Maandag	08.45 – 14.30 uur	5,25
Dinsdag	08.45 – 14.30 uur	5,25
Woensdag	08.45 – 14.30 uur	5,25
Donderdag	08.45 – 14.30 uur	5,25
Vrijdag	08.45 – 14.30 uur	5,25
Weektotaal		26,25
Besteedbaar jaartotaal		1370
Pauzes	Ochtendpauze: maandag t/m vrijdag 15 minuten	
	Middagpauze: maandag t/m vrijdag 15 minuten	

Schoolvakanties en andere vrije dagen

Het schoolvakantierooster van schooljaar 2021/2022 is hieronder weergegeven:

Vakantie	Datum
Herfstvakantie	Maandag 18-10-2021 tot en met vrijdag 22-10-2021
Kerstvakantie	Maandag 27-12-2021 tot en met vrijdag 07-01-2022
Voorjaarsvakantie	Maandag 21-02-2022 tot en met vrijdag 25-02-2022
Paasweekend	Vrijdag 15-04-2022 tot en met maandag 18-04-2022

Meivakantie	Maandag 25-04-2022 tot en met vrijdag 06-05-2022
Hemelvaartsvakantie	Donderdag 26-05-2022 tot en met vrijdag 27-05-2022
Tweede Pinksterdag	Maandag 06-06-2022
Zomervakantie	Maandag 18-07-2022 tot en met vrijdag 26-08-2022

[Overzicht schoolvakanties 2021-2022](#) | [Schoolvakanties](#) | [Rijksoverheid.nl](#)

Naast bovenstaande schoolvakanties, plannen wij jaarlijks een aantal studiedagen in voor de medewerkers van onze school. Deze data maken wij voor de start van het nieuwe schooljaar bekend op onze website. Tot slot houden wij altijd uren over die ingezet kunnen worden voor mogelijke calamiteiten.

De geplande studiedagen voor VSO de Bouwsteen in schooljaar 2021-2022 zijn:

Vrijdag 10 september 2021 na 12.00 uur

Maandag 20 september 2021

Dinsdag 5 oktober 2021 - Attendiz dag

Maandag 29 november

Woensdag 1 juni

Vrijdag 15 juli 2021 (laatste dag, indien calamiteiten uren nog over zijn).

2.5 Sport en bewegen

Twee keer per week wordt er binnen de school sportles gegeven. De leerlingen lopen onder begeleiding van de leerkracht en/of onderwijsassistent naar de gymzaal die zich in de school bevindt. De leerlingen kleden zich om in de aangewezen kleedkamers. Wanneer ze klaar zijn gaan ze onder begeleiding van de gymdocent naar de gymzaal. Ze nemen plaats op de banken en starten vervolgens met de warming up. Na afloop van elk spel of activiteit gaan de leerlingen weer op de bank zitten. De leerlingen mogen niet op eigen initiatief materialen pakken.

Na afloop hoeven de leerlingen niet te douchen, ze kunnen zich opfrissen bij de wastafel. Als de leerlingen zich hebben omgekleed wachten ze, onder begeleiding, in het halletje om samen met de leerkracht en/of onderwijsassistent naar de klas te gaan. Leerlingen mogen hun eigen sportkleding en schoenen meenemen van huis op de vaste dagen. Deze dagen staan gepland in het rooster. Mocht de leerling zijn gymspullen vergeten zijn, dan is er de mogelijkheid om deze te gebruiken van school.

Thuisblijfregels in verband met corona

Als school streven wij naar een veilige en gezonde leer- en werkomgeving en nemen we maatregelen die de kans op besmetting met het coronavirus reduceren. De school past hierbij de RIVM-adviezen en richtlijnen toe, die gelden voor het onderwijs. Het kan betekenen dat uw kind moet thuisblijven bij bepaalde klachten of in quarantaine moet omdat iemand in de naaste omgeving bepaalde klachten heeft. De RIVM adviezen en richtlijnen veranderen gedurende het schooljaar. U wordt hierover tijdig geïnformeerd door de school. Als u twijfel heeft of uw kind naar school kan gaan of niet, dan kunt u altijd contact opnemen met de school. Kan uw kind wegens de coronarichtlijnen niet naar school komen? Meldt u dit dan 's ochtends aan ons, bij voorkeur tussen 08.00 en 08.30. Ons telefoonnummer is 088-7776190.

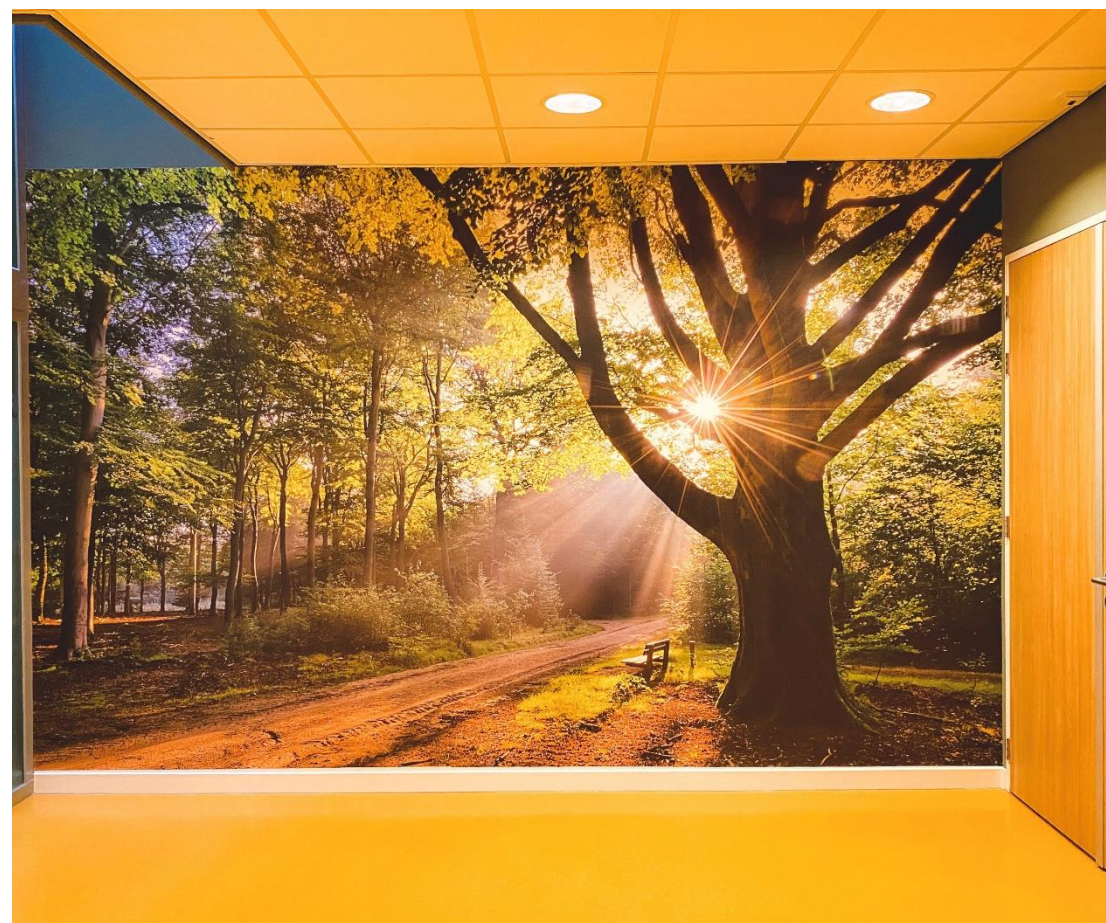
Ziekte van de leerling, wat te doen?

Kan uw kind wegens ziekte niet naar school komen? Meldt u dit dan 's ochtends aan ons, bij voorkeur tussen 08.00- 08.30. Ons telefoonnummer is 088-7776190. Omgekeerd kan het ook voorkomen dat wij contact met u opnemen. Dat doen wij wanneer wij van mening zijn dat uw kind te ziek is om op school te zijn. Een school is niet berekend op de opvang van zieke kinderen. Wanneer wij u verzoeken uw kind thuis te houden of op te halen, is dat om twee redenen:

1. Het welbevinden van uw kind. Een kind dat vanwege de ziekteverschijnselen, bijvoorbeeld hoge koorts, de lessen niet kan volgen heeft behoefte aan rust, verzorging en extra

aandacht. Wij denken dat uw kind dan het beste in zijn eigen omgeving kan worden opgevangen.

2. De gezondheid van andere kinderen. Bij enkele besmettelijke ziekten, die ernstig kunnen verlopen, mag uw kind niet naar school komen. Het risico op besmetting voor onze andere leerlingen en onze medewerkers is dan te groot. In deze situatie verzoeken wij u om uw kind thuis te houden, nadat wij hierover hebben overlegd met de GGD.

gebeurtenissen of omstandigheden. De aanvraag dient schriftelijk door ouders te worden ingediend bij de directeur van de school. Als het een verlof verzoek is voor meerdere dagen, dan dienen zij de richtlijnen van de Inspectie van het Onderwijs te volgen. Meestal is er dan ook contact met de leerplichtambtenaar over dit verzoek. Het aanvraagformulier voor verlof is te vinden op onze website of via het secretariaat, www.debouwsteen-attendiz.nl

2.8 Ziekte van de juf of meester

Het kan voorkomen dat een van onze medewerkers ziek is. Wij hanteren onderstaande uitgangspunten om tot de best mogelijke oplossing te komen. De directeur van de school neemt het besluit welk uitgangspunt gehanteerd wordt en op welke wijze daar vorm aan gegeven wordt. We streven er naar dat het onderwijs aan de leerlingen door blijft gaan.

16

1. Een vervanger inzetten uit het vervangingsteam van het Mobiliteitscentrum ObT.
2. Een medewerker(s) met eenzelfde functie extra inzetten door een tijdelijke uitbreiding.
3. Een onderwijsassistent inzetten op de vervanging van een leerkracht. Deze optie is in te zetten als de onderwijsassistent en de directeur dit overeengekomen zijn. De onderwijsassistent ontvangt daarvoor een extra vergoeding.
4. Het verdelen van de groep leerlingen over een aantal klassen.
5. Gebruik maken van het aanpassen van de organisatie/het rooster, waarbij te denken valt aan het inzetten van tussenuren van leerkrachten en uitval van de eerste en laatste les van de dag (VSO).
6. Vierdaagse schoolweek.
7. Vrij geven van een klas, waarbij er gelet wordt dat niet dezelfde klas voortdurend vrij gesteld wordt van onderwijs. De uren die de

leerlingen missen aan onderwijstijd wordt gecompenseerd met de hierboven beschreven marge-uren.

2.9 Informatievoorziening

Informatievoorziening aan gescheiden ouders

Iedere ouder heeft in principe recht op informatie van de school over zijn of haar kind. Dat is het uitgangspunt van onze school. Er zijn echter situaties te bedenken (denk aan een ouder die geen gezag heeft over zijn of haar kind), die dit belemmeren. Hiervoor hebben wij afspraken gemaakt die in het protocol “Informatievoorziening aan gescheiden ouders en de rol van een toehoorder” staan. Dit protocol kunt u vinden op de website van Attendiz onder het kopje *ouders*.

Persoonsgegevens

Attendiz verwerkt van al haar leerlingen persoonsgegevens. Wij vinden een goede omgang met persoonsgegevens van groot belang en zijn ons bewust van de privacywetgeving (AVG). De wijze waarop we dit doen is vastgelegd in het Privacyreglement van Attendiz. Deze kunt u vinden op de website www.attendiz.nl onder het kopje *ouders*. In dit reglement staat uitgebreid beschreven hoe we omgaan met het verwerken van persoonsgegevens van onze leerlingen en wat de rechten van u als ouders en uw kind zijn.

Toestemming

Voor het gebruik van foto's en video-opnames van leerlingen op bijvoorbeeld de website van de school of in de nieuwsbrief, vragen wij altijd vooraf uw toestemming of die van uw kind als hij/zij 16 jaar of ouder is. U (of uw kind van 16 jaar of ouder) mag altijd besluiten om die toestemming niet te geven, of om eerder gegeven toestemming in te trekken. U kunt altijd een verzoek indienen om inzage te krijgen in de gegevens die wij van uw kind verwerken. Daarnaast kunt u ons verzoeken om gegevens te rectificeren, te beperken, aan te vullen, te wijzigen of helemaal te wissen uit de systemen van Attendiz.

Ouderbijdrage

De ouderbijdrage is altijd een vrijwillige bijdrage. Van deze bijdragen kunnen wij activiteiten organiseren voor onze leerlingen die niet door het ministerie worden vergoed. Deze activiteiten zijn voor al onze leerlingen, geen leerling wordt daarvan uitgesloten.

Deze extraatjes kunnen wij onze leerlingen bieden, doordat zoveel ouders de ouderbijdrage betalen. De ouderbijdrage voor het schooljaar 2021/2022 is vastgesteld op € 20,00. De gelden die wij ontvangen vanuit de ouderbijdrage worden besteed aan: kook-, Sinterklaas- en kerstactiviteiten. We besteden aandacht aan Pasen, Koningsspelen en de laatste schooldag. Voor de schoolreis brengen wij mogelijk 15 euro in rekening afhankelijk van de kosten van de schoolreis.

2.10 Klachten of problemen?

Heeft u een klacht of een probleem? Maak dit dan in eerste instantie bespreekbaar met de leerkracht of mentor van uw kind. Komt u er samen niet uit? Dan kunt u een gesprek aangaan met de schooldirecteur. Mocht u ook dit niet als een oplossing zien, neemt u dan contact op met onze schoolcontactpersoon.

Schoolcontactpersoon

Op iedere school van Attendiz is minstens één schoolcontactpersoon aanwezig. Op onze school is dit Sharon Pluimers (sharon.pluimers@attendiz.nl) en Laura Banierink (Laura.banierink@attendiz.nl). Zij kunnen u opvangen met uw klacht, bijvoorbeeld door het bespreekbaar maken van de klacht. Ook kan zij verwijzen naar de externe vertrouwenspersoon van Attendiz of naar de onafhankelijke klachtencommissie.

Antipestcoördinator op school

De schooldirectie coördineert het anti-pestbeleid bij ons op school. Onze schoolcontactpersoon is, na de groepsleerkracht of de mentor, tevens uw aanspreekpunt bij pestproblemen. Naast Sharon Pluimers (schoolcontactpersoon) is ook Linda Brijker (linda.brijker@attendiz.nl) aanspreekpunt als antipestcoördinator. Spreek ons aan als u pestgedrag signaleert. De leerkracht is ook altijd beschikbaar en voor u aanspreekpersoon. We willen voor iedereen een veilige school kunnen zijn!

Externe vertrouwenspersoon

Voor klachten over ongewenst gedrag op school kunnen leerlingen, ouders en leerkrachten terecht bij de externe vertrouwenspersoon. De meest voorkomende vormen van ongewenst gedrag zijn: seksuele intimidatie, pesten, agressie en discriminatie. De externe vertrouwenspersoon heeft een onafhankelijke positie. Dat betekent onder meer dat hij/zij geen meldplicht heeft naar de schoolleiding als het gaat om seksuele intimidatie of misbruik van een medewerker van de school met een leerling. Daaronder vallen niet de klachten die betrekking hebben op onderwijskundige zaken of over de organisatie en inrichting van de school. Dit soort klachten worden direct met de betrokken leerkracht of directie besproken.

De externe vertrouwenspersoon is mevrouw M. (Marijke) Beerlage. Zij is op werkdagen bereikbaar op:
Telefoon: 06-20612235
Email: marijke.beerlage@arbond.nl

Bestuur

Heeft u een klacht over het onderwijskundig beleid of de organisatie van de school en u komt er niet uit met de leraar, mentor en directie van de

school? U kunt voor de behandeling van de klacht ook terecht bij het bestuur van Attendiz. De wijze van afhandeling wordt ook wel interne klachtafhandeling genoemd. Wilt u van deze mogelijkheid gebruik maken, dan kunt u uw klacht indienen bij:

Stichting Attendiz
Bestuurssecretaris
Welbergweg 20, 7556 PE Hengelo
E-mail: info@attendiz.nl

Externe klachtencommissie

Wilt u ondanks de interne klachtenprocedure een formele klacht indienen? Dan kan dit via een procedure bij de Landelijke Klachtencommissie voor algemeen bijzonder onderwijs. Als het niet lukt om samen een oplossing te vinden, dan kunt u een formele klacht indienen bij de Landelijke Klachtencommissie voor algemeen bijzonder onderwijs via:

Landelijke Klachtencommissie voor het algemeen bijzonder onderwijs
Postbus 82324
2508 EH Den Haag
070-3861697
info@gcbo.nl
website:
www.geschillencommissiesbijzonderonderwijs.nl/commissies/klachten/andelijke-klachtencommissie-voor-het-algemeen-bijzonder-onderwijs

2.11 Sponsorbeleid & Schoolverzekering

Sponsoring

Onze school kan een beroep doen op financiële ondersteuning vanuit diverse fondsen. Het geld wordt dan besteed aan een van tevoren vastgesteld doel. Sponsoring door bedrijven of instellingen is ook mogelijk. Het ontvangen van sponsorbijdragen is wel aan een aantal regels gebonden. Alle scholen van Attendiz houden zich daarom aan het Convenant "Scholen voor primair en voortgezet onderwijs en sponsoring 2020-2022". Dit convenant is terug te vinden op <https://www.attendiz.nl/convenant-sponsoring/>.

Schoolverzekering

Volgens de regeling voor risicoaansprakelijkheid zijn ouders van leerlingen onder de 18 jaar wettelijk aansprakelijk voor schade die door hun kind aan andere kinderen, personeel of aan de school wordt toegebracht. Een leraar kan alleen aansprakelijk worden gesteld wanneer er onvoldoende toezicht is uitgeoefend of wanneer er ongevallen gebeuren door nalatigheid van het personeel.

Om de aansprakelijkheidsrisico's van leraren en ander personeel te dekken heeft Attendiz een aansprakelijkheidsverzekering voor het personeel afgesloten. Naast deze verzekering heeft Attendiz ook een ongevallenverzekering afgesloten voor leerlingen en personeelsleden. Meer informatie over de schoolverzekering(en) is te vinden op <https://www.attendiz.nl/schoolverzekering/>.

Cameratoezicht op school!

We hebben op verschillende plekken in school cameratoezicht. Dit valt onder de AVG als er sprake is van verwerking van persoonsgegevens. Op De Bouwsteen zijn een aantal camera's geplaatst, die voldoen aan een aantal voorwaarden. Er is zo min mogelijk inbreuk op de privacy, Daarnaast zijn ze geplaatst op plekken waar dat logisch is om zorg te

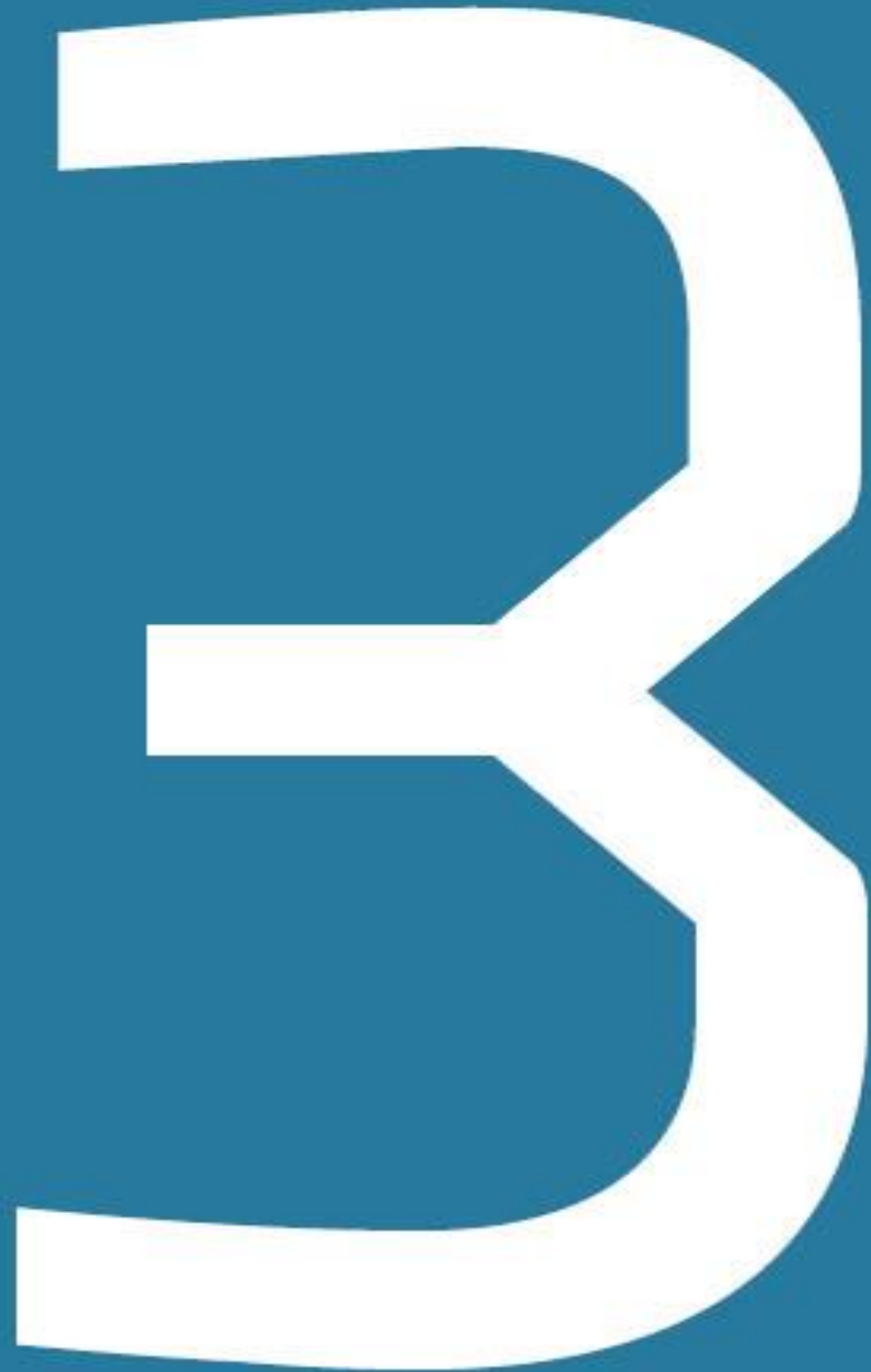
dragen voor een veilige omgeving. Doel van de camera's is om vernieling, diefstal te voorkomen of onderling geweld. De camerabeelden worden niet langer dan 5 dagen bewaard. Ze zijn niet toegankelijk voor personeel, met uitzondering van de directeur, die beelden kan terugkijken. Middels deze schoolgids en door de bordjes bij de school zijn de bezoekers geïnformeerd over het toezicht van de camera's.

Fouilleren

Indien we op basis van camerabeelden of eigen observaties zorgen hebben over wapen-, alcohol- of drugsbezit zullen we de leerlingen vragen om de jassen en tassen te mogen fouilleren. Indien de leerling geen akkoord geeft zullen we met ouders/ verzorgers contact opnemen om dit akkoord te krijgen. Wanneer er geen enkele medewerking van een leerling is en/ of er wordt een verboden attribuut gevonden dan zal ten aller tijden de jeugdagent van de gemeente Hengelo of de wijkagent worden ingeschakeld.

Wat willen we
als school
bereiken?

3. Wat willen we als school bereiken?

3.1 Onze missie

Goed onderwijs aan leerlingen met een specifieke behoefte. Dat is waar we als Attendiz voor gaan en staan. We slagen in onze opgave door onze leerkrachten dag in dag uit in staat te stellen hun werk in en om de klas goed te vervullen. Hierbij worden ze ondersteund door andere professionals in de school. Binnen de Bouwsteen hanteren we tevens de missie 'leren door doen en doen wat je leert'. Voor onze leerlingen is praktisch bezig zijn betekenisvol. Wij willen leerlingen materialen aandragen waarmee zij hun leven op een acceptabele wijze en zo zelfstandig mogelijk kunnen inrichten en opbouwen. Deze bouwstenen zijn verschillend van vorm en inhoud: sociale competentie, vaardigheid in taal en rekenen, verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid en zelfsturing, onderzoek naar talenten, acceptatie van en omgaan met de eigen beperking. Door zorgvuldige omgang en gerichte aandacht bouwen wij stap voor stap met onze leerlingen aan hun complete ontwikkeling. We werken aan competenties, hun autonomie, aan zelfsturing en eigenaarschap. "Ik kan iets, ik doe er toe", wordt ontwikkeld waarbij het vermogen tot het aangaan en in stand houden van relaties toeneemt. Het bieden van goed onderwijs is de basis waarop iedere leerling recht heeft. Dit kan soms ook maatwerk zijn! Sommige leerlingen krijgen een aangepast programma gericht op het realiseren van een optimaal toekomstperspectief. Uiteindelijk schakelen de meeste leerlingen naar De Kapstok, dit is het expertisecentrum voor de arbeidsmarktgerichte leerweg. Vanuit daar schakelen we naar een passende plek op de (gesubsidieerde) arbeidsmarkt. Voor andere leerlingen zoeken we naar de meest passende plek, dit kan diplomagericht zijn of soms dagbesteding. Ook onderhouden we intensief contact met gemeenten, UWV en/of andere betrokkenen die een rol spelen in de ontwikkeling van de leerling.

3.2 Onze visie

Onze visie is dat we door goed onderwijs en samen te werken, het "hoogst haalbare" uit onze leerlingen halen! Belangrijk daarbij is dat leerlingen zich welkom voelen! Iedereen verdient kansen om mee te doen! We willen graag dat onze leerlingen zich gehoord en erkend voelen. We hebben kernwaarden als vertrouwen, respect, zelfstandigheid, en we vinden het ontwikkelen van eigenaarschap belangrijke vaardigheden. We willen graag dat leerlingen zich ontwikkelen tot goede burgers, die participeren in de maatschappij. Elke leerling bieden we veel kansen, met als doel "het beste uit leerlingen halen!". Dit doen we door samen te werken! Samenwerking met ouders, met jeugdhulpverlening en samenwerken binnen en tussen teams en andere professionals.

Onze omgeving mag ons aanspreken op het onderwijs en de maatwerk trajecten die wij bieden. Hiermee bieden wij passend onderwijs. We doen dit door resultaat-, systeem- en oplossingsgericht te werken en te handelen. Ook intensief contact en samenwerking met de samenwerkingsverbanden is van belang.

Op schoolniveau hechten we veel waarden aan een veilig schoolklimaat. We zetten stevig in op een positieve bejegening vanuit het oplossings- en systeemgerichte denken. We vinden het belangrijk dat leerlingen zich veilig voelen en dat er oog is voor "wie ze zijn"! Onze kernwaarden zijn: veiligheid, verantwoordelijkheid nemen, zelfdiscipline, zelfregulatie en zelfsturing. Belangrijk hierbij is volharding en geduld, waarbij respect tonen en het samendoen van belang is.

We weten dat leerlingen soms moeite hebben met sociale situaties, zich niet altijd goed uitdrukken en soms door hun spanning, agressie kunnen laten zien. Binnen VSO De Bouwsteen besteden we veel aandacht aan gedragsregulatie, aandacht voor de sociale- en emotionele ontwikkeling.

Dit met als doel om straks klaar te zijn voor de maatschappij en om goed burgerschap te kunnen laten zien!

We willen als school goed onderwijs bieden aan leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften. “we gaan er van uit dat alle leerlingen alles kunnen leren!” Dit geldt voor alle scholen van Attendiz, de stichting waar onze school deel van uitmaakt.

In 2017 heeft Attendiz een flinke reorganisatie moeten doorvoeren om de daling in de leerlingaantallen van de afgelopen vijf jaren het hoofd te bieden. Die reorganisatie trof alle scholen van Attendiz, ook onze school. En hoewel reorganiseren niet altijd leuk is, heeft het ook veel positiefs gebracht. We werden namelijk gedwongen om opnieuw te ontdekken wat we echt nodig hebben om ons werk goed te kunnen doen. Van daaruit hebben we geconcludeerd dat we onze missie het best kunnen nastreven door samen te werken.

Deze samenwerking is gehouden aan vier samenwerkingsprincipes:

1. Werken met onderwijsformules.

Tot voor kort hanteerden we voor vergelijkbare doelgroepen leerlingen verschillende onderwijsaanpakken. In de afgelopen jaren hebben we goede stappen gezet om ons aanbod te professionaliseren en dat krijgt vanaf dit schooljaar zijn beslag. Voor vergelijkbare doelgroepen gaan wij uniforme onderwijsformules hanteren. Het zorgt voor herkenbaarheid naar buiten, maar biedt ook heldere kaders binnen onze organisatie. Het geeft ons de mogelijkheid om veel meer gebruik te maken van elkaars kennis en expertise, waardoor we onze kwaliteit kunnen verbeteren en onze talenten en middelen beter kunnen benutten.

2. Werken in én aan professionele ruimte.

Elke professional is waarden gedreven en vakmatig bezig om de leerlingen te ondersteunen en te begeleiden in hun leerprocessen. We noemen de professionele ruimte van leerkrachten Attendiz-proof als alle

leerkrachten zich aangesproken en geïnspireerd voelen door onze missie, kernwaarden en opgaven.

3. Werken aan opbrengstgerichte samenwerking, intern én extern.

Om opbrengstgerichte samenwerking tot een succes te maken is het van groot belang dat we allemaal werken vanuit dezelfde bedoeling, zoals die is vastgelegd in onze missie en kernwaarden. Noodzakelijk is dat we onze onderlinge samenwerking zodanig inrichten dat het vertrouwen in elkaar toeneemt, dat we op elkaar kunnen bouwen en op een volwassen met elkaar communiceren. Opbrengstgerichte samenwerking is ook noodzakelijk om voldoende tijd en energie te houden voor onze kernactiviteiten – voor het merendeel van ons is dat de dagelijkse omgang met onze leerlingen.

4. Werken vanuit dienstbaar leiderschap.

Bovenstaande drie samenwerkingsprincipes staan en vallen met wat we hebben genoemd: werken vanuit dienstbaar leiderschap. Dienstbaar leiderschap is verantwoordelijkheid nemen en verantwoording afleggen. Meer specifiek komt het aan op het zorg dragen voor een veilige (leer)gemeenschap, voor kaders en middelen om goed onderwijs te kunnen geven. We vinden het belangrijk dat we elkaar kunnen aanspreken op een professionele houding en gedrag.

3.3 Onze doelstelling

Onze doelstelling is om leerlingen met een specifieke (onderwijs) behoefte alle kansen te bieden. Wat wij willen bereiken is dat alle leerlingen aan het einde van de schoolcarrière uit zullen stromen naar een passende arbeidsplek. Wij streven ernaar om voor elk kind het hoogst haalbare uitstroomprofiel te realiseren en willen voortdurend in beweging zijn om de kwaliteit van het onderwijs aan deze doelgroep te verbeteren. Wij stellen voor ieder kind een Ontwikkelingsperspectief (OPP) vast. Vanuit dit perspectief werken we aan een maximaal haalbare doelen, op zowel didactisch als sociaal-emotioneel gebied.

We werken binnen de school aan de volgende doelen:

- Motivatie vergroten, 'Wat kan ik, wat doe ik, wat wil ik!'
- Positieve schoolervaringen, opdoen van succeservaring
- Sociale vaardigheden oefenen en verwerven
- Zelfvertrouwen vergroten
- Leren omgaan met een beperking
- Arbeidservaring opdoen
- Beroep gerelateerde kennis en vaardigheden opdoen
- Goed burgerschap

We hebben een driedelige gefaseerde doelstelling.

1. Het ontwikkelingsperspectief voor de leerling vaststellen, de AGL-leerroute zo goed mogelijk volgen en bijstellen, dan de uitstroom naar een passende arbeidsplek realiseren.
2. Vanuit dit perspectief werken we aan:
  - Zo goed mogelijk behalen van cognitieve vaardigheden,
  - Leren van doelen op gebied van sociale competenties en sociale vaardigheden, hieraan wordt extra tijd besteed binnen ons onderwijs.
  - Zelfvertrouwen vergroten door praktisch aan de slag te gaan
  - Leren van arbeidsvaardigheden door arbeidservaring opdoen.
  - Positieve schoolervaring opdoen
3. Schakelen naar arbeid.

Naast de leergebieden is er veel aandacht voor de algemeen maatschappelijke voorbereiding, persoonlijke vorming en voorbereiding op arbeid. Dit betekent dat het onderwijs zich richt op de brede persoonlijke vorming en de competentieontwikkeling rond de transitiegebieden, werken, wonen en vrijetijdsbesteding en burgerschap. Leren en oefenen in de betekenisvolle en praktische omgeving is voor onze leerlingen de meest aangewezen weg. Praktisch bezig zijn, betekenis vol werken en leren leidt tot betere resultaten, samen met het 'schools leren'. Wij vinden het belangrijk dat onze leerlingen als zelfverantwoordelijke burgers in het leven staan; in een samenleving die hen in staat stelt om, al dan niet met ondersteuning, zelfstandig keuzes te maken en waarin zij zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren. Om dit te bereiken werken wij aan de competentieontwikkeling van onze leerlingen, aan het vergroten van hun zelfbewustzijn en zelfsturing, en aan hun mondigheid.

Voorwaarde hiervoor is een krachtig schoolklimaat. Dit is de basis voor het onderwijskundig maatwerk dat wij willen leveren. Onze kernwaarden zijn: de leerling staat centraal, wederzijds respect, veiligheid en vertrouwen in ontwikkelingsmogelijkheden en ontwikkelen van talent. Ons onderwijs houdt rekening met verschillen die er tussen leerlingen bestaan. Onze leerlingen hebben baat bij een onderwijs- en ondersteuningsaanbod dat aansluit op hun mogelijkheden en talenten en dat tegelijkertijd aansluit bij de eisen die de samenleving daaraan stelt.

We bereiden leerlingen voor op toekomstige participatie op de arbeidsmarkt. Dit kan zijn schakelen naar de reguliere (of gesubsidieerde) arbeidsmarkt. Dit in samenwerking met De Kapstok. We leren leerlingen zo zelfstandig mogelijk leren, werken, wonen, vrije tijd en burgerschap (maatschappelijk participeren) ontwikkelen. We zoeken binnen het lesaanbod de balans tussen theorie en praktijk, onze leerlingen willen graag praktisch bezig zijn! "leren door doen, doen wat je leert" Een deel van het onderwijsaanbod vindt plaats in de klas en bij de praktijkvakken; Consumptief, Techniek, (Zorg) en Welzijn en Creatief. In het derde leerjaar vooral ook tijdens de stages. Hierdoor krijgt het leren op de stageplek voor leerlingen een nog belangrijkere betekenis. We starten in het 2e leerjaar met oriënterende stages en kijken op verschillende werkplekken. In het 3e en 4e jaar gaan leerlingen, één en twee dagen, naar de verschillende stageplekken en proberen we leerling mee te nemen en voor te bereiden op 'toekomstig' werk. Deze gefaseerde opbouw van oriënterende stage naar beroepsvoorbereidende stages naar het uiteindelijk schakelen naar een leerwerktraject geeft de leerling de mogelijkheid om meer zicht te krijgen op eigen, wensen, keuzes en behoeften. De beroepsvoorbereidende stages geeft de leerling vaak een goed beeld van wat hij/zij wel of niet kan en wil. We werken hierin intensief samen met onze collega-school, De Kapstok in Hengelo. De leer-werkstages in het 4e jaar helpen leerlingen een keuze te maken naar de leer-werktrajecten van De Kapstok. Na het 4e jaar worden de meeste

leerlingen hiernaartoe geschakeld. De Bouwsteen in samenwerking met De Kapstok gaat dan op zoek naar een passende arbeidsplek.

Wanneer leerlingen De Bouwsteen verlaten, hebben ze nog geen volledig diploma. Dit ontwikkelen we in samenwerking met De Kapstok. Komende schooljaar gaan we bezig met het diploma arbeids-gerichte leerweg, zowel voor De Bouwsteen als De Kapstok.

Komend jaar kunnen we verschillende certificaten behalen en een goed gevuld portfolio waarin ontwikkelde competenties goed zichtbaar zijn. Ook krijgen ze na het 4e leerjaar een getuigschrift mee en straks een diploma. Het onderwijs is zo ingericht dat naast de verschillende leergebieden, veel aandacht is voor de leergebied overstijgende vaardigheden en sociale vaardigheden. Hiermee geven we leerlingen een algemene maatschappelijke voorbereiding mee, zicht op werknemerscompetenties en je houding ten opzichte van de stages. Ook t.a.v. de persoonlijke ontwikkeling stimuleren we motivatie, zelfsturing, zelfevaluatie en zelfreflectie. We nemen onze leerlingen serieus en vinden het belangrijk dat ze zich gesteund voelen door hun medeleerlingen en leraren. Onze medewerkers luisteren, sturen, zoeken naar oplossingen en reflecteren op wat zij zien. Hierdoor stimuleren we zelfvertrouwen maar kan ook een juist realisme worden ontwikkeld. Hierdoor ontstaat een sterk accent op eigen kracht en bevorderen we empowerment bij onze leerlingen.

De commissie voor de begeleiding (CvB) draagt zorg voor een optimale begeleiding en ondersteuning van de leerlingen, zowel t.a.v. de onderwijsontwikkeling, het leren, maar vooral ook de ontwikkeling van zijn/haar sociaal emotionele ontwikkeling/sociale competenties. De CvB adviseert over het vaststellen en bijstellen van het ontwikkelingsperspectief; analyseert de resultaten van de leerling en adviseert over terugplaatsing of overplaatsing naar het voortgezet onderwijs, vervolgonderwijs. De ondersteuning wordt multidisciplinair

vormgegeven vanuit een krachtige interne structuur. Daarnaast gebruiken we als middel het leerlingvolgsysteem Presentis om de ontwikkeling van de leerling te volgen en de opbrengsten op leerling-, groeps- en schoolniveau goed te kunnen volgen. De school moet ook de opbrengsten van het geboden onderwijs op schoolniveau in beeld brengen, dit dient als verantwoording naar ouders, maar ook naar inspectie en andere betrokkenen. Op onze website staat het schoolondersteuningsprofiel (SOP). Voor een aantal leerlingen wordt de ondersteuning mede vormgegeven door inzet vanuit Ambiq. Dit kan ambulante- of deeltijdondersteuning zijn of 24-uurs behandeling zijn. De Bouwsteen werkt intensief samen met Ambiq. Ook werken er medewerkers van Ambiq bij ons op school. Dit betekent dat we vanuit het principe, één kind- één plan werken. Er is dagelijks contact met groepsleiders van Ambiq. Ook wordt 's morgens overdracht gedaan door groepsleiding aan de leerkracht. Leerlingen kunnen therapie volgen onder of na schooltijd. We vinden het belangrijk om gezamenlijk te werken met de leerling en zijn ouder(s), verzorger(s). In gezamenlijke behandelplanbesprekingen en oudercontacten volgen we de ontwikkeling van de leerling en bespreken we zijn/haar ontwikkelingsperspectief.

Wij streven ernaar om voor elk kind het hoogst haalbare uitstroomprofiel te realiseren en willen voortdurend in beweging zijn om de kwaliteit van het onderwijs aan deze doelgroep te verbeteren. Wij stellen voor ieder kind een Ontwikkelingsperspectief (OPP) vast. Vanuit dit perspectief werken we aan een maximaal haalbare toerusting op zowel didactisch als sociaal-emotioneel gebied.

3.4 Onze schoolontwikkeling

We hebben de richting waarop we onze school willen ontwikkelen gebaseerd op de kernwaarden die Attendizbreed ons handelen bepalen:

1. Verhoging van het onderwijsrendement
2. Vernieuwing HR-strategie
3. Uitvoering Passend Onderwijs
4. Bedrijfsvoering op orde
5. Ontwikkeling dienstbaar leiderschap
6. Implementatie besturingsfilosofie

De wijze waarop wij deze kernwaarden hebben vertaald naar onze doelstellingen voor de komende vier schooljaren geven wij weer in ons schoolplan. Deze ambities hebben we verder vertaald naar doelen voor het eerstkomende schooljaar.

U kunt ons schoolplan vinden op onze website www.debouwsteen-attendiz.nl

Komend jaar gaat het team een aantal belangrijke speerpunten oppakken. We gaan ons bezig houden met:

- Stimuleren van kwaliteitsdenken en monitoring onderwijskwaliteit op school;
- Goed werken en inrichten van leerteams, werken aan een professionele leergemeenschap;
- Steengoed onderwijs, visie op leren, versus hoge verwachtingen;
- Het versterken en verbeteren van ons didactisch handelen, 'leerkrachten maken het verschil';
- Gedragsrepertoire herijken binnen de school;
- Eigenaarschap bij leerlingen ontwikkelen;
- Werken aan portfolio – AGL diploma.

Wilt u hierover meer weten, neemt u dan contact met ons op!

Ieder jaar evalueren we onze ontwikkeling als school en stellen we waar

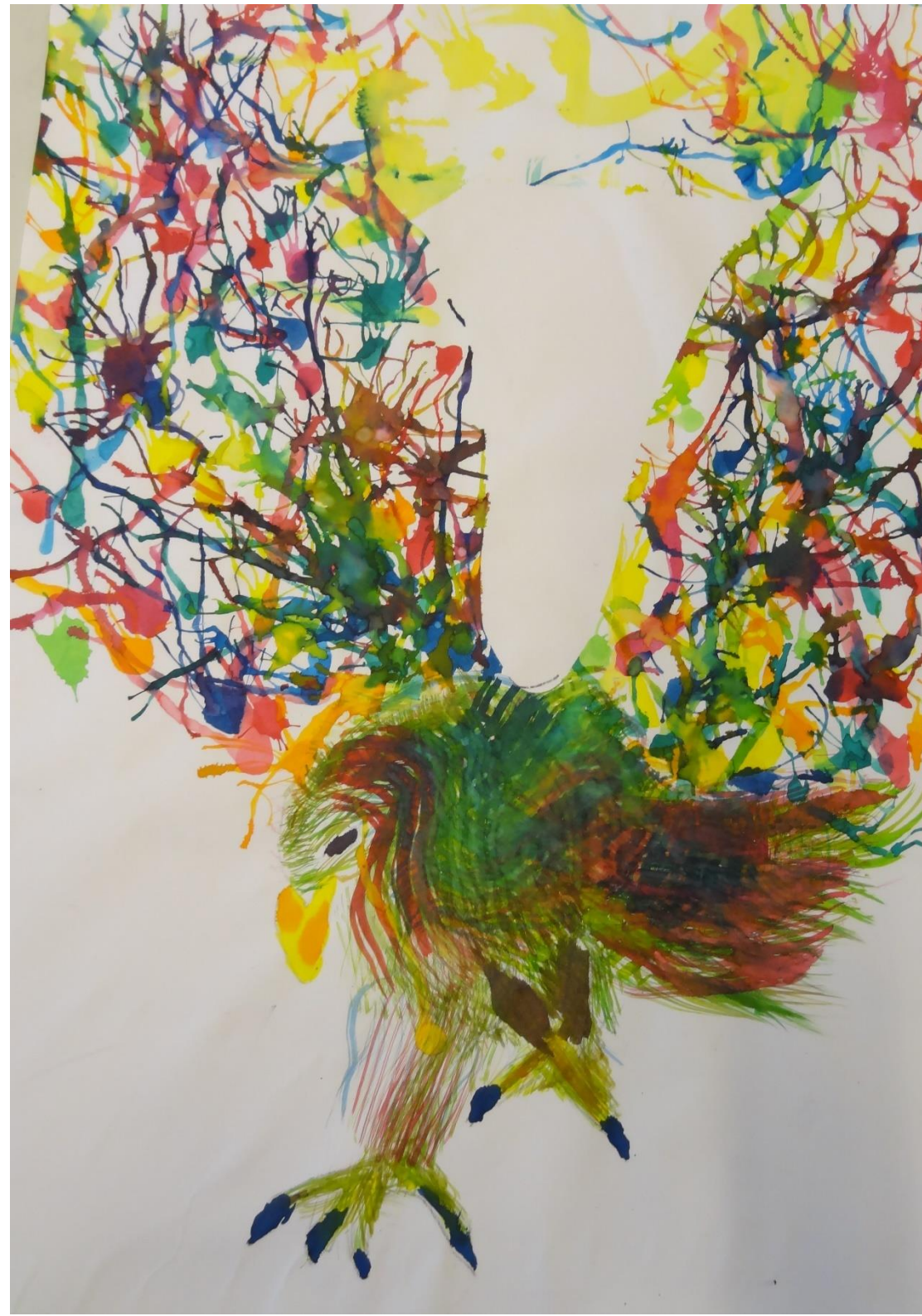

nodig onze aanpak bij. Meer informatie hierover vindt u bij de beschrijving van ons kwaliteitsbeleid en in ons Jaarplan 2021-2022, op de website.

Hoe gaan wij onze doelen bereiken?

We zijn ervan overtuigd dat we onze doelen alleen kunnen bereiken door samen te werken. Samenwerking binnen en tussen teams en andere professionals, tussen de scholen, met het samenwerkingsverband, met ouders en met onze partners.

Ons

Onderwijskundig
beleid

4

4. Ons onderwijskundig beleid

De doelgroep van onze school verandert soms. Om goed antwoord te geven op de onderwijsbehoeften van onze leerlingen, brengen we jaarlijks de onderwijsbehoeften van onze leerlingen in beeld. Zo weten we zeker dat we het 'passende onderwijs' kunnen geven.

Kenmerken van onze doelgroep

De samenstelling van onze leerlingenpopulatie verandert soms. Om goed antwoord te geven op de onderwijsbehoeften van onze leerlingen, brengen we jaarlijks de populatie in beeld. Zo weten we zeker dat we het 'passende onderwijs' kunnen geven.

VSO De Bouwsteen biedt leerlingen middels een praktische benadering een goed onderwijsaanbod aan die worden voorbereid op de arbeidsmarkt. We werken intensief samen met VSO De Kapstok. Onze leerlingen schakelen na het 4 leerjaar naar De Kapstok in een leerwerktraject.

De Bouwsteen en De Kapstok hebben grotendeels hetzelfde theoretisch lesaanbod waardoor we kunnen schakelen na het 2de en het 4de leerjaar. De ondersteuningsbehoeften van onze leerlingen is wat intensiever.

Zij hebben een zeer intensieve ondersteuning nodig op de volgende gebieden:

- Leren en ontwikkelen
- Sociaal-emotionele ontwikkeling – gedragsregulatie - samenwerken
- Communicatie

Zij kenmerken zich vooral doordat ze veel weerstand ervaren om te leren en het onderwijs niet altijd willen volgen. Zij ervaren belemmeringen op gebied van gedrag en leren. Zij hebben naast beperkingen in het leren en functioneren vaak ook andere problemen die het leren en de arbeidsparticipatie negatief kunnen beïnvloeden zoals: sociale

aanpassingsproblemen en moeilijk kunnen functioneren in sociale situaties. Door vaak (forse) gedragsproblemen (LVB+) moeten zij worden ondersteund om risicovolle situaties te herkennen.

Daarnaast zijn onze leerlingen vaak snel overprikkeld en hebben moeite om emoties te reguleren. De hulpvraag van de leerlingen is dusdanig complex dat zij regelmatig een 1 op 1 benadering nodig hebben, die om 'coaching on the job' vraagt. Door veel nabijheid te bieden, door voor -en nadoen, door leren uit ervaringen in de praktijk, kunnen ze uiteindelijk zelfstandig op de juiste manier met situaties om gaan. Hierin is veel herhaling en intensieve begeleiding nodig met als doel om het welbevinden, het zelfvertrouwen en de zelfredzaamheid van de leerlingen te vergroten.

De aanpak binnen onze school is gericht op het neerzetten van een sterk pedagogisch klimaat. Hierin staan schoolregels en afspraken centraal! Het bieden van structuur en duidelijk geeft leerlingen veel houvast, we dragen zorg voor een passend onderwijs-leeraanbod. Soms betekent dit maatwerk bieden. We weten dat cognitieve overbelasting op de loer ligt, waardoor leerlingen spanningen ervaren. Het is belangrijk tijdig interventies in te zetten zodat we in de samenwerking met de leerling blijven. Hiervoor maken we gebruik van de ABC methodiek.

Ook stromen er leerlingen binnen vanuit Ambiq, met fors probleemgedrag als gevolg van een psychiatrische stoornis en/of op basis van cumulatie van problematiek, voornamelijk een niet stabiele pedagogische thuissituatie.

Veel voorkomende kenmerken bij onze leerlingen:

- De ontwikkelingsleeftijd van jongeren met LVB loopt vaak niet synchroon met de daadwerkelijke kalenderleeftijd. Ze zijn vaak sociaal-emotioneel jonger;
- Beperkt denkvermogen: het leren en denken is situatie gebonden en concreet, moeilijk te reflecteren op hun eigen handelen, moeite om zich te verplaatsen in een ander, minder goed kunnen overzien;

- Het werkgeheugen maakt een vertraagde ontwikkeling door, executieve functies zijn het vermogen om dingen te plannen, te organiseren en te focussen, meer weerstand tegen veranderingen;
- Weinig impulscontrole en zelfregulatie, de mate waarin de leerling zijn gedrag gevoel en aandacht kan reguleren zodat hij tot leren komt;
- Ervaringen worden niet vanzelf gegeneraliseerd (leren is lastig, er is veel herhaling en oefening nodig);
- Leren gaat het beste door concreet te ervaren, door voorbeelden te zien. We doen veel door 'voordoen en nadoen' (modeling);
- Beperkt inzicht, minder gevoelig voor details en het inzien van juiste verhoudingen. Geen hoofd- en bijzaken kunnen onderscheiden, moeite met ordenen, rangschikken en groeperen.

De samenstelling van onze leerlingenpopulatie verandert soms. Om goed antwoord te geven op de onderwijsbehoeften van onze leerlingen, brengen we jaarlijks de populatie in beeld. Zo weten we zeker dat we het 'passende onderwijs' kunnen geven.

4.1 Ons onderwijsproces

Aanbod

Belangrijk is dat het onderwijs goed wordt ingericht. Dit doen we met methoden, materialen en middelen. Leerlingen leren graag wanneer ze er betekenis aan kunnen geven. Een boeiend leerstofaanbod vinden wij belangrijk. Daarnaast geldt dat onze leraren het onderwijs op een dusdanige manier weten aan te bieden, dat leerlingen worden uitgedaagd tot leren, kennis gaat voor vaardigheden. Wanneer zij plezier ervaren in het leren door het opdoen van succeservaringen, raken ze intrinsiek gemotiveerd. Hiermee wordt het leerrendement van de leerlingen vergroot.

Ons leerstofaanbod is eigentijds, breed en afgestemd op de kerndoelen VSO. De vakken zijn: Nederlands, Engels, Rekenen & wiskunde, Mens & Maatschappij, Gym, Voorbereiding op Arbeid, ICT & Social media, Sociale vaardigheden-LGO, Zorg en Welzijn, Groen en Techniek (Mens, natuur en techniek), Consumptief (koken), Culturele oriëntatie en creatieve expressie. Daarnaast lopen de leerlingen vanaf de middenbouw, VSO 3, stage.

Het aanbod in de lessen is zo ingericht dat we werken aan de doelen (we voldoen aan alle VSO kerndoelen), maar ook gericht werken aan de leergebied overstijgende doelen ('leren leren'-LGO), leergebied specifiek en voorbereiding op arbeid. We bereiden leerlingen voor op toekomstige participatie op de arbeidsmarkt en dat ze zo zelfstandig mogelijk wonen en maatschappelijk participeren. We zoeken de balans tussen theorie en praktijk, onze leerlingen willen graag praktisch bezig zijn.

De jongeren van De Bouwsteen hebben allemaal verschillende mogelijkheden, beperkingen, interesses, motivaties en achtergronden. De cognitieve mogelijkheden verschillen van zwak- tot gemiddeld. Elke

leerling volgt hierom een individueel programma, dat binnen zes weken na de start op De Bouwsteen is vastgelegd in het ontwikkelingsperspectief.

De didactiek, instructie en begeleiding worden afgestemd op wat de leerling nodig heeft. Veel leerlingen hebben bijvoorbeeld behoefte aan speciale ondersteuning bij het uitvoeren van leeractiviteiten. Om jongeren optimaal te kunnen laten profiteren van de Arbeidsmarkt Gerichte Leerweg zal specifiek orthopedagogisch en –didactisch handelen worden ingezet door de medewerkers. Onze leerlingen leren veel door praktisch voordoen en nadoen. Leerlingen kunnen allerlei diploma's van het IVIO (Instituut Voor Individueel Onderwijs) behalen. Ook kan tijdens de externe stage, een VCA diploma worden behaald. Indien leerlingen doorstromen naar De Kapstok, de bovenbouw, dan kunnen zij daar ook een zeer gevarieerd aanbod van branche-opleidingen volgen.

De wijze waarop het leerstofaanbod vorm wordt gegeven is zo veel mogelijk door boeiend en betekenisvol onderwijzen. Dit vinden we belangrijk! Naast een sterk geprogrammeerd leerstofaanbod specifiek ingericht voor de arbeidsgerichte leerroute, geldt dat onze leraren het onderwijs op een dusdanige manier weten aan te bieden dat leerlingen worden uitgedaagd tot leren. Dit betekent een goede afwisseling tussen theorie en praktijk. Wanneer leerlingen dit als plezier ervaren en leren door het opdoen van succeservaringen, wordt het leerrendement van de leerlingen vergroot. Onze leerlingen leren veelal door praktisch bezig te zijn met veel herhaling van de leerstof. We oefenen en oefenen zodat we in kleine stappen, de leerstof snappen en beheersen. De leersituatie moet overzichtelijk en gestructureerd voor hen zijn. Daarnaast is het belangrijk dat het aanbod aantrekkelijk is waardoor de leerling gemotiveerd raakt om te leren. De afgelopen jaren hebben we zorgvuldig verschillende methodes en materialen uitgezocht die voldoen aan deze criteria. Ook de didactiek, instructie en begeleiding worden afgestemd op wat de leerling

nodig heeft. Veel leerlingen hebben bijvoorbeeld behoefte aan speciale ondersteuning bij het uitvoeren van leeractiviteiten. De leerresultaten worden in grote mate beïnvloed door een goede instructie van de leerkracht!

Uit onderzoek (Marzano) blijkt dat van alle invloed die scholen hebben op het leren en de ontwikkeling van kinderen, 66% van het effect bepaald wordt door de leerkracht. Dat legt een grote verantwoordelijkheid bij onze leerkrachten, en bij de school om ervoor te zorgen dat de leerkrachten optimaal geschoold zijn om hun rol kunnen vervullen. Begeleiding van jongeren is een belangrijk onderwerp in de groepsbespreking over de jongeren met de Commissie voor de Begeleiding.

De doorstroom naar de bovenbouw van De Kapstok is onderdeel van de arbeidsgerichte leerroute van De Bouwsteen. Na het 4e leerjaar maken leerlingen de overstap naar De Kapstok. We maken een inschatting van de vaardigheden en competenties van de leerling en of hij/zij toeleidbaar is naar loonvormend arbeid.

Om een doorgaande leerlijn te bewerkstelligen kan het onderwijs verdeeld worden in drie fasen waarbij de onderwijstijd van de praktijkvakken opbouwt en leerlingen langzamerhand toegeleid worden naar de gekozen praktijksector. De fasen worden gekoppeld aan de opbouw in leerjaren van de AGL scholen. Hierin lopen de scholen De Bouwsteen en De Kapstok gelijk op:

1. De oriëntatiefase (onderbouw); bezoeken van bedrijven.
2. De branchegerichte fase (middenbouw), dit doen we op 't Volbert en soms binnen De Bouwsteen. Aangeleerde kennis en vaardigheden worden steeds meer geïntegreerd in de praktijk.
3. De laatste fase, de bovenbouw of transitiefase, dan maken leerlingen de vervolgstap naar De Kapstok, zij volgen daar de leerwerktrajecten twee dagen per week. Vervolgens gaan ze in leerjaar 5 en 6 de stap maken naar een passende plek op de (gesubsidieerde) arbeidsmarkt. Enkele leerlingen volgen hier de entree opleiding. Sommigen maken de stap naar GO2MBO.

In VSO 4 naar de leerwerktrajecten is het doel om leerlingen de sociale en praktische vaardigheden mee te geven die nodig zijn voor een succesvolle carrière op de arbeidsmarkt. Iedere deelnemer krijgt hierbij een individueel traject aangeboden, dat passend is bij zijn of haar mogelijkheden.

De leerlingen die binnenkomen bij de Kapstok hebben vaak nog geen vastomlijnd idee over de te kiezen beroepsrichting. Daarom willen we de leerlingen de mogelijkheid bieden om zich zo breed mogelijk te oriënteren op het beroep van hun keuze. In onze goed uitgeruste werkplaatsen kunnen de deelnemers in de praktijk meemaken welke werkzaamheden er in hun latere beroep van ze verwacht worden. Dit gebeurt onder meer door ze te laten werken aan opdrachten voor echte klanten. Hierbij krijgen ze extra ondersteuning van de begeleiders die meegaan op stage. In het derde en vierde leerjaar zijn de stages van groot belang. Een deel van het programma bestaat uit het aanleren van werknemersvaardigheden. Het leren van sociale vaardigheden, het verkrijgen van arbeidsritme en het opdoen van succeservaringen zijn belangrijke pijlers van onze stage.

Burgerschap en sociale integratie

We hebben het afgelopen jaar hard gewerkt om de leerlijn Burgerschap te verbeteren. Dit kwam deels door Corona, veel leerlingen waren thuis. Hierdoor hebben leerlingen veel onzekerheid en onveiligheid ervaren over wel of niet mee kunnen doen in het dagelijks leven en de maatschappij. Ook zijn er spanningen gevoeld in de thuissituatie wat hun gevoel van welbevinden heeft geraakt. We weten dat wanneer er een sociaal veilig klimaat is, dan kan er geleerd worden. Precies op dat punt raken sociale veiligheid en burgerschap elkaar.

Wat willen wij als school bereiken bij de leerlingen? In wat voor samenleving moeten ze zich staande houden en een bijdrage kunnen en willen leveren? De doelen die wij stellen voor onze leerlingen vragen om bepaalde kennis, vaardigheden en gedrag. We vinden het belangrijk dat burgerschap niet versmald wordt tot het bespreekbaar maken van moeilijke maatschappelijke thema's. Wij willen vanuit het onderwijsaanbod uitdragen dat onze leerlingen weten waar ze zelf opgroeien en leren hoe onze samenleving is opgebouwd met verschillende afspraken en regels. Ook samenleven met anderen, andere culturen en geloofsovertuigingen, zijn hier onderdeel van. We richten ons op actief en respectvol burgerschap en deelname aan de maatschappij. We helpen onze leerlingen hierbij door hen kennis te laten maken met verschillende achtergronden, culturen en verschillende levenswijzen. Ook het leren omgaan met ICT-vaardigheden, met sociale media en andere media wijsheid is in de huidige samenleving belangrijk.

Zicht op ontwikkeling & begeleiding

Commissie voor de Begeleiding

De Commissie voor de Begeleiding (CvB) is verantwoordelijk voor het bieden van de juiste ondersteuning en begeleiding aan alle leerlingen op onze school. De CvB bestaat uit een team van medewerkers binnen onze

school met verschillende specialisaties. Die verschillende achtergronden zorgen ervoor dat onze leerlingen zo volledig mogelijk worden ondersteund, zowel onderwijskundig als pedagogisch, psychologisch en medisch. De belangrijkste taken van de CvB zijn:

1. Opstellen van een ontwikkelingsperspectief (OPP) voor iedere leerling, binnen zes weken na plaatsing op onze school.
2. Evalueren van dit OPP.
3. Advisering over terug- of overplaatsing van een leerling naar het basis- of voortgezet onderwijs.
4. Advisering van het samenwerkingsverband over de begeleiding van de leerlingen.

Ontwikkelingsperspectief

Bij het opstellen van het ontwikkelingsperspectief, baseert de Commissie voor de Begeleiding zich op de bevorderende en belemmerende factoren van de leerling, voor zover die van invloed zijn in het onderwijs. Op basis van een analyse van die verschillende factoren, volgt een uitspraak over de uitstroombestemming, het uitstroomniveau en de leerroute die de leerling gaat volgen. Vervolgens worden specifieke onderwijsbehoeften van de leerling geformuleerd. Gedurende dit proces vindt overleg plaats met u. Is het ontwikkelingsperspectief gereed, dan wordt het voorgelegd aan u met het verzoek te tekenen voor akkoord. Zijn we het niet met elkaar eens? Dan kijkt de CvB opnieuw naar de invulling. Ook kunt u uw zienswijze eraan toevoegen. We doen ons uiterste best om samen met u te komen tot een plan waarover we het met elkaar eens zijn!

Doorstroom en uitstroommogelijkheden van de school

Wij houden de voortgang van iedere leerling bij in ons leerlingvolgsysteem Presentis. Daarin worden alle leerlingen systematisch en planmatig gevolgd. Wij evalueren ieder jaar of de leerling zich ontwikkelt volgens het opgestelde OPP en maken op basis daarvan beredeneerde keuzes die we met u bespreken.

De wijze van rapporteren staat vastgelegd in de Zorgcyclus. Vanaf het schooljaar 2021-2022 is het leerlingvolgsysteem ook opengesteld voor leerlingen en ouders. Twee keer per jaar krijgen de leerlingen een leerlingrapport. Dit rapport geeft een beeld van waar de leerling aan gewerkt heeft, welke cijfers hij voor de vakken heeft behaald en aan welke doelen is gewerkt. Hierover gaan we met u en de leerling in gesprek, "wat zijn de talenten" die we zien!

Didactisch handelen

Expliciete instructie

Inmiddels hebben wij als team geleerd dat herhaling van leerstof belangrijk is. De kracht van doelbewust trainen vanaf leerjaar 1 staat hoog in het vaandel! Leren zal effectief zijn wanneer nieuwe kennis wordt geleerd, herhaald en geoefend. Leren leidt dan tot nieuwe kennis en vervolgens tot ingesleten patronen en bruikbare vaardigheden voor uiteenlopende situaties en verschillende contexten. Aan het verwerven van nieuwe vaardigheden gaat kennisverwerving en training vooraf (Ericsson, 2016). Leren en oefenen in betekenisvolle, praktische situaties vanaf de 1e klas is voor onze leerlingen de meest aangewezen weg. Leerlingen leren met en van elkaar, maar ook van leerkrachten en praktijkbegeleiders. Leerlingen zijn zeer gebaat bij goede voorbeelden (Kirschner, 2018). Volgend schooljaar maken we de vertaling van de tien principes van instructie van Rosenshine. Hierdoor willen we de instructie verbeteren en zorgen voor kwalitatief nog beter onderwijs.

Daarnaast werken we op onze school oplossingsgericht. We omarmen de cognitieve psychologie en weten hoe de hersenen (Het Brain) van leerlingen werkt. Dit is de wetenschap die zich bezighoudt met verwerkingsprocessen in de hersenen die te maken hebben met zaken als begrip, kennis, herinneringen en geheugen, probleem oplossen en informatieverwerking (Meester, 2018). Meester en Pollen beschreven de negen cognitieve principes (Willingham, 2018).

Alle medewerkers zijn geschoold in het directe instructiemodel (DI-model). De meeste collega's beheersen het DI-model. In het auditrapport van De Bouwsteen 2019 staat: 'Het auditteam heeft bij veel teamleden goede didactische vaardigheden gezien. Op een professionele wijze wordt lesgegeven in een respectvol, veilig en ondersteunend klimaat'. Komend jaar gaan we opnieuw een vertaling maken naar de klas. De theorie van goede instructie gaan we weer oefenen. Daar waar het kan werken we in kleine groepen, ook tijdens de praktijklessen, die vaak nog

individueel van aard zijn. De bewustwording van, dat er hogere effectiviteit van groepsgewijze instructies ontstaat, groeit bij de mensen voor de klas. Dit is een belangrijk speerpunt. De komende jaren blijven we inzetten op deze vaardigheden van de leerkracht voor wat betreft effectieve, directe instructie.

Cultuur school

Creativiteit, muziek en culturele vorming van onze leerlingen zijn belangrijke pijlers van goed onderwijs. Leerlingen doen vaardigheden op, ontwikkelen een attitude en verwerven kennis waarmee ze klaar zijn voor de 21e eeuw. De cultuurpilot waarvoor wij subsidie ontvangen vormt een brug tussen verschillende leer-gebieden, leert kinderen analyseren, reflecteren en creëren. Leerlingen leren hun talenten ontdekken zowel tijdens muzieklessen, bij het vak creatieve expressie en bezoeken aan voorstellingen. Maar bovenal geeft cultuureducatie leerlingen de mogelijkheid om kennis te maken met kunst, literatuur, erfgoed en media, zich te verwonderen en vooral daarvan te genieten!

Zeker wanneer zij dat niet van huis uit meekrijgen. Op onze school wordt het fundament gelegd. Onze school draagt graag bij aan deze culturele vorming van leerlingen. We hebben onze missie en visie geformuleerd. Hierin willen we graag onze leerlingen kennis laten maken met kleinschalig georganiseerde werkbijeenkomsten waarin cultuuroverdracht ingebed wordt in het onderwijsprogramma. Een uitdaging binnen onze school en om uiteindelijk te kijken of we een cultuurprogramma kunnen wegzetten in het curriculum en onderwijsaanbod van onze school. Om dit te bereiken is het aanbod vraaggericht, sluit het aan op de wensen en behoeften van ons onderwijs en onze leerlingen. Evaluatie van het educatief aanbod en door de musea en podia bezoeken draagt dit bij aan de borging van de kwaliteit van ons onderwijs op school. In samenhang met betrokken cultuurcoördinatoren verheugen we ons weer op komend schooljaar. We zijn erg blij dat het Fonds voor Cultuurparticipatie deze subsidie heeft verleend.

Voor veel leerlingen bij ons is “cultuur” niet meer weg te denken!

ICT in het onderwijs

Door het afgelopen jaar zijn we geconfronteerd met het goed organiseren van afstandsonderwijs. We hebben de positionering en werkwijze van de I-coaches, als specialisten in de digitale didactiek, enorm nodig gehad binnen onze school. Zij hebben hard gewerkt aan het vormgeven van het afstandsonderwijs binnen Attendiz, maar ook op De Bouwsteen hebben de I-coaches een belangrijke rol gespeeld. Zij vormden een schakel tussen scholen en het bovenschoolse ICT team. Zij vormden het vliegwiel voor deze ontwikkelingen. Door steeds met elkaar in contact te blijven en gebruik te maken van het bovenschoolse team kon kennis snel worden uitgewisseld. In de afgelopen jaren is er geïnvesteerd in de opleiding specialist digitale didactiek zodat er op iedere school kennis aanwezig is over digitaal onderwijs. Daarnaast is het de bedoeling dat er op onze school ICT-beleid wordt ontwikkeld en gemaakt. Deze vertaling gaan we ook komend schooljaar maken. We gaan de positionering en werkwijze van de I-coaches evalueren en waar nodig gaan we kijken welke stappen we gaan zetten. Het blijft belangrijk dat leerlingen beschikking hebben over digitale vaardigheden en dus snel kunnen anticiperen op afstandsonderwijs indien nodig. Het is belangrijk dat we oog houden voor de ICTvaardigheden van onze leerlingen. We hebben op Attendiz niveau, in het lijnoverleg, gesproken over de prospectieve evaluatie afstandsonderwijs. Een van de lessen die we willen meenemen is dat digitalisering in het onderwijs mogelijkheden met zich kan meenemen. We hebben daarop de volgende ambitie afgesproken;

"we gaan onderzoeken welke toegevoegde waarden ICT in ons onderwijs kan geven". Hiertoe worden volgend schooljaar een aantal activiteiten uitgerold vanuit de Attendiz Academie. Onder andere inspiratiesessie en verdiepingssessies voor scholen. Binnen het team van De Bouwsteen

wordt de vertaling gemaakt van de digitalisering en mogelijkheden ervan binnen ons onderwijsaanbod.

Onderwijstijd

Het landelijk vastgestelde aantal uren in het VSO uitstroom Arbeid ligt op 1000 klokuren per schooljaar. Dit geldt ook voor het Fundament (vastgestelde aantal uren in het VSO VMBO B/K en T ligt in de onderbouw op 1000 klokuren per schooljaar en in de bovenbouw worden 1700 klokuren verdeeld over twee schooljaren)

Het besteedbaar jaartotaal ligt bij ons op school op 1370,25 uren. Van die uren zijn er 341,25 bestemd voor schoolvakanties en vrije dagen, zoals Goede Vrijdag en Hemelvaart. Er blijven dan nog 1000 uren over voor het verzorgen van onderwijs. Daarmee voldoen wij aan de landelijk vastgestelde minimumnorm. De 29,00 resterende uren zetten wij in voor studiedagen. Uitgaande van 5,25 uren per dag, plannen we dit jaar 4,5 studiedagen in. De uren die overblijven noemen wij marge-uren, 1 dag, deze kunnen wij bij calamiteiten inzetten (te denken valt aan lesuitval of extreme weersomstandigheden). Bij uitval van leerkrachten lossen we dit waar mogelijk intern op, zodat de lessen volgens het programma door kunnen gaan. Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van de vervangingspool van Attendiz.

Jeugdhulpteam op school

Afgelopen schooljaar is de pilot, het Jeugdhulpteam, gestart bij ons op school. De gemeenten Hof van Twente, Borne en Hengelo hebben gezamenlijk met een aantal jeugdhulpaanbieders en de scholen besloten om de hulpverlening rondom het gezin beter te organiseren.

We zijn gestart met 3 medewerkers die 4 uur hulpverlening kunnen inzetten aan de leerlingen vanuit Ambiq en Mediant. We hopen komend jaar op uitbreiding van deze uren. Het doel is om de aansluiting tussen de hulp op school en de hulp thuis beter te organiseren en af te stemmen.

Maakt u zich zorgen over uw kind, dan kunt u op school uw vragen bespreken met de leerkracht die u in contact brengt met de hulpverlener. We denken dat de weg om ondersteuning te vragen hierdoor ook korter kan worden. En u hoeft minder te zoeken naar de juiste jeugdhulpverleners, want ze werken vanuit school. Als er al hulp is voor uw kind of uw gezin, zullen we altijd met u afstemmen. We houden contact over de inzet van hulp, mocht daar iets in gaan veranderen, dan hoort u dat van ons of de hulpverlener.

Samenwerking

Wij willen Passend Onderwijs bieden in samenwerking met onze partners in de keten. Dit houdt in dat wij niet alleen intern Attendiz-breed goed moeten samenwerken, maar ook extern sluitende en bindende afspraken moeten maken met bijvoorbeeld de zorg, de scholen, jeugdhulpverlening, het bedrijfsleven, samenwerkingsverband VO, arbeidstoeleiding en -training;

Het onderwijs maken we zo veel mogelijk op maat en doorlopend. Dit doen wij in samenwerking met instanties als (jeugd)hulpverlening, UWV, gemeenten en andere betrokkenen.

Onze school maakt deel uit van een systeem van vergelijkbare scholen binnen Attendiz. Tweewekelijks komen alle schooldirecteuren van de arbeidsgerichte leerroute bijeen. De Kapstok en De Bouwsteen vergaderen dan over onderwerpen waar we allemaal mee te maken hebben, zoals het uitstroomprofiel of de leerroute van de leerlingen binnen het systeem. Ook praten we over de mogelijkheden van stages, de leerwerktrajecten en welke bedrijven mee doen als stagebedrijf. Daarnaast is er een keer per maand een directeurenoverleg met alle directeuren van de Attendiz-scholen. Dit noemen wij het lijnoverleg. In dit overleg vindt vooral formele besluitvorming plaats, bijv. ten aanzien van financiën of personeel, maar ook is het lijnoverleg de plaats voor gezamenlijke beeldvorming over kwesties die de hele organisatie betreffen. Alle directeuren vallen onder de leiding van de bestuurder Paul Overakker van Attendiz.

Wekelijks vergadert het bovenschools managementteam, het concernmanagementteam, van Attendiz.

De Bouwsteen kent een intensieve samenwerking met VSO De Kapstok, waar de 1e lijns-AGL aangeboden wordt. Hetzelfde onderwijs aan leerlingen die andere ondersteuningsbehoeften hebben, die binnen de 1e

lijns-AGL opgevangen kunnen worden. Sommigen komen op De Bouwsteen omdat ze voor hun individuele problematiek, intensievere begeleiding noodzakelijk is.

Daarnaast willen wij graag Passend Onderwijs bieden in samenwerking met onze partners in de keten. Dit houdt in dat wij niet alleen intern Attendizbreed goed moeten samenwerken, maar ook extern sluitende en bindende afspraken moeten maken met bijvoorbeeld de zorg, de scholen, jeugdhulpverlening, het bedrijfsleven, samenwerkingsverband PO/VO, arbeidstoeleiding en –training. Samenwerking met andere scholen binnen de samenwerkingsverbanden, met name VO 23.01 en VO 23.02.

Vanaf schooljaar 2020-2021 willen we de hulpverlening samen met de gemeenten slimmer organiseren. De colleges van Bone en de Hof van Twente hebben ingestemd met de start van de pilot. Dit betekent dat er een mix van jeugdhulpexpertise (LVG en psychiatrie) ingezet gaat worden binnen de school. Naast deze hulp hebben we contacten met veel jeugdhulpverleners. Ook het contact met zorgboerderijen is belangrijk wanneer leerlingen blijvend nabijheid en ondersteuning nodig hebben. Hiermee onderhouden we veel contacten. Dit geldt ook voor de vele bedrijven die de stages voor onze jongeren mogelijk maken.

We hebben ook samenwerking met het bedrijfsleven. Door onze leerlingen al met bedrijven en instellingen in aanraking te brengen verrijken wij voor hen het onderwijs en laten wij ze ervaren dat er in omgeving Twente arbeidskansen zijn op elk niveau.

Toetsing & Afsluiting

Om goed zicht te houden op de prestaties van Leerlingen wordt er vanaf leerjaar 1 getoetst. We gebruiken zowel de methode-gebonden toetsen, als ook de methode onafhankelijke toetsen. Ook kunnen de leerlingen meedoen met de IVIO examens die belangrijk zijn voor de start van de entree-opleiding. De cijfers van de methode gebonden toetsen staan in het leerlingvolgsysteem Presentis. Vanaf leerjaar 2 kunnen leerlingen diploma's van het IVIO (Instituut Voor Individueel Onderwijs) behalen op verschillende niveaus. Daarnaast hebben we dit jaar voor het eerst de Cito VSO/Pro/Arbeid afgenomen. Leerlingen zijn getoetst op begrijpend lezen, rekenen en wiskunde en taalverzorging. Bijna elke leerling heeft deze toets kunnen maken. We gaan komende drie jaar de opbrengsten van deze toets goed monitoren om te kijken of leerlingen zich conform OPP ontwikkelen.

Daarnaast stromen veel leerlingen straks uit naar de bovenbouw bij De Kapstok. In VSO 4 maken de leerlingen al kennis met de verschillende leer-werktrajecten maar na de overstap op De Kapstok krijgen de leerlingen een zeer gevarieerd aanbod van branche-opleidingen, waaronder o.a. een VCA (veiligheidscertificaat) opleiding. De Kapstok leidt op voor arbeid met een branche-diploma die erkend is in het bedrijfsleven. Daarnaast begeleiden we enkele leerlingen die de cognitieve mogelijkheden hebben naar een diplomagericht traject aan GozMBO richting het ROC. Een enkele leerling, waarvan we verwachten dat deze door persoonlijke problematiek niet deze stap kunnen maken, die leerlingen bieden we via de ORGB een entree-opleiding aan binnen De Kapstok.

4.2 Ons schoolklimaat

Veiligheid

Het merendeel van onze leerlingen heeft voortdurende ondersteuning nodig op het gebied van leren en ontwikkelen en de sociaal-emotionele ontwikkeling". Dit betekent concreet dat activiteiten zoveel mogelijk in de eigen groep plaatsvinden. Het dagprogramma van de klas is leidend. Er is veel toezicht in de hele school. Het onderwijzend personeel is initiatiefnemer, tegelijkertijd wordt het initiatief van de leerling gestimuleerd. Het leren is functioneel en toegepast, gericht op de dagelijkse praktijk en dicht bij de belevingswereld van de leerling. Onderwijs wordt gegeven aan de hand van reguliere methoden middels het groepsgerichte Directe Instructie Model. Er wordt daarnaast gebruik gemaakt van verrijkte en (zeer) intensieve arrangementen voor leerlingen die dit nodig hebben. Er is een bewuste balans tussen in- en ontspanningsmomenten (taakspanne 10-20 minuten). Er is veel aandacht voor het vergroten van de zelfstandigheid en sociale redzaamheid door middel van begeleid spel en gerichte feedback.

Time-out

Om leerlingen zo goed mogelijk te ondersteunen bij het geven van goed onderwijs zijn er een aantal leerlingen die een beroep kunnen doen op de Time-out. Wanneer een leerling last heeft van spanningen of 'niet goed in z'n vel zit', kan hij gebruik maken van de time-out ruimte in de klas. Leerlingen hebben ook de mogelijkheid om naar time-out te gaan in de school. Hier kunnen ze tot rust komen of even ontspannen. Ook kunnen ze in gesprek met de time-outmedewerker over wat hun bezig houdt. De bedoeling is dat ze snel weer schakelen naar de klas. We proberen preventief te zijn: we ondersteunen als er positief gedrag wordt vertoond, we bespreken moeilijke situaties, zoeken samen naar manieren om het anders aan te pakken en spiegelen leerlingen in hun gedrag. Zo

nodig wordt met ouders overlegd hoe de leerling het beste begeleid kan worden. Op het moment dat er grenzen worden overtreden, wordt het agressieprotocol uitgevoerd.

Naast de algemene regels hanteren wij binnen onze school ook nog de volgende regels;

- Je Jas en tas hang je aan de kapstok
- Petten en mutsen zet je af in de school.
- Naar school worden geen laptops, I-Pads, fototoestellen of andere spullen van grote waarde meegenomen. School stelt zich niet verantwoordelijk voor meegenomen spullen.
- Telefoons horen uit te zijn en worden tijdens de lestijd in de kluisjes gelegd of bij de leerkracht ingeleverd.
- Meegenomen PSP's en MP3/4 spelers worden aan het begin van de dag ingeleverd bij de leerkracht en worden aan het eind van de dag weer teruggegeven aan de leerlingen.
- Moedwillige beschadiging van andermans eigendom, ook van schooleigendom, wordt door de veroorzaker vergoed.
- Er worden geen spullen geruild, weggegeven of uitgeleend.
- De leerlingen mogen niet in de laden van het bureau en de kast van de leerkracht komen.
- Geen snoep, kauwgum, snacks, chips, cola of frisdranken mee naar school.
- Tijdens schooluren mogen de SO/VSO leerlingen het schoolterrein niet verlaten.
- Er zijn geen SO/ VSO leerlingen zonder toezicht op het schoolplein tijdens de pauzes.

Bovenstaande regels en afspraken worden regelmatig met de leerlingen herhaald. Zodoende ondersteunen de regels bij het pedagogisch klimaat dat we nastreven. We werken voornamelijk preventief en constructief, bijvoorbeeld door het gebruik van een methode om de sociaal-emotionele ontwikkeling te meten. Het is belangrijk dat de leerling ervaart dat de leraar beschikbaar is wanneer de leerling hem/haar nodig heeft. Daarnaast is het van belang dat de leraar positieve verwachtingen

uitspreekt naar de leerling. Ook een goed contact met ouders hierbij van belang.

Wanneer een agressie incident zich voordoet melden we dit in ons eigen systeem ParnasSys en starten we dit jaar met de incidentregistratie in SWISS. Daarnaast leren onze medewerkers op de jaarlijkse agressie-interventietrainingen hoe zij agressie kunnen voorkomen en tevens hoe zij kunnen handelen in geval van agressie. Onze medewerkers beschikken over een pieper om hulp in te roepen en om snel te kunnen reageren, indien nodig. De time-out medewerkers ondersteunen waar nodig. In sommige gevallen begeleiden zij de leerling naar de time-out of overleggen we met ouder(s) of groepsleiding. We proberen zo snel mogelijk er voor te zorgen dat de leerlingen verder kunnen met het lesprogramma.

Maatregelen

Toch doen zich soms situaties voor die om maatregelen vragen. Er is daarom een aantal protocollen vastgesteld die voor iedere school binnen Attendiz gelden. Op www.attendiz.nl vindt u een link naar deze protocollen, zoals het protocol Schorsen en Verwijderen, het Pestprotocol of de gedragscode Social Media. Deze zijn samengevat in het Veiligheidsplan van Attendiz.

Daar is ook de Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling gepubliceerd. Professionals in het onderwijs zijn verplicht de meldcode te gebruiken bij vermoedens van geweld in huiselijke kring. Op iedere school van Attendiz is een aandachtsfunctionaris aanwezig, voor alle collega's op school het eerste aanspreekpunt wanneer vermoedens van geweld bestaan. De aandachtsfunctionaris op onze school zijn Brigit Schepers, Renee vleerbos en Gera Brouwer.

Veiligheidsbeleving op school

Leerlingen zitten op school om te leren, maar zij zijn pas in staat om te leren en zich te ontwikkelen als zij zich veilig voelen en zichzelf kunnen zijn. Voor leerlingen is een school veel meer dan een plek om onderwijs te volgen. Het is ook de plek waar zij leeftijdsgenoten ontmoeten en waar zij kennis maken met de maatschappij in al haar facetten. Het is daarom voor alle leerlingen nodig dat zij gezien worden, zich geaccepteerd voelen en zich kwetsbaar op durven te stellen. Dat kan alleen in een veilige omgeving.

Wij streven op onze school een klimaat na dat de veiligheid garandeert voor iedereen die bij school betrokken is. In het overkoepelende Schoolveiligheidsplan Attendiz staat beschreven hoe wij invulling geven aan sociale veiligheid op onze school. Sociale veiligheid bestaat uit drie pijlers:

- Fysieke veiligheid
- Pedagogische veiligheid
- Sociale veiligheid

Jaarlijks vragen we onze leerlingen hoe zij de veiligheid op school beleven. Daarnaast bevragen we ook periodiek medewerkers en ouders naar de veiligheid op school. De resultaten van deze bevestigingen gebruiken we om ons veiligheidsbeleid waar nodig aan te scherpen.

Pedagogisch klimaat: onze visie

Een prettige sfeer op school vinden wij heel belangrijk. De school waar onze leerlingen iedere dag naartoe gaan, moet een veilige en vertrouwde omgeving zijn, waar leerlingen en medewerkers respectvol met elkaar omgaan. Ons pedagogisch klimaat is overigens niet alleen veilig en ondersteunend, maar ook voldoende uitdagend voor iedere leerling. We stellen hoge verwachtingen aan onze leerlingen. Gaandeweg de schoolcarrière wordt de leerling uitgedaagd om steeds zelfstandiger te worden.

Onderwijs zien wij ook als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van school en ouders. Om goed onderwijs te kunnen bieden is het belangrijk dat leerlingen, ouders en medewerkers respect voor elkaar hebben, open en eerlijk met elkaar communiceren en vertrouwen in elkaar hebben. Wij hebben daarom een aantal regels/gedragsverwachtingen met elkaar afgesproken, die de basis vormen voor een goed en veilig klimaat. Iedereen wordt geacht zich aan deze afspraken te houden, zich er verantwoordelijk voor te voelen en elkaar erop aan te spreken.

De afspraken die wij hanteren, zijn:

- Ik ben hier voor mezelf
- Ik blijf van anderen en andermans spullen af
- Ik vertel waar ik ben

- Ik praat netjes en beleefd
- Ik loop rustig in school
- Ik noem iedereen bij zijn eigen naam
- Ik kan bij de leerkrachten terecht
- Ik werk in de klas aan mijn eigen tafel.

Deze algemene regels hangen in elke klas! Er zijn enkele belangrijke regels bijgekomen: Ik maak geen foto's, bandopnames of filmpjes van anderen. (omgaan met sociale media) Ik neem geen (soft) drugs of andere middelen mee, dit is niet toegestaan.

Het in bezit hebben van scherpe voorwerpen, is niet toegestaan. Deze worden in beslag genomen. We hebben op school algemene schoolregels die voor iedereen gelden. De regels in de klas en in de pauze zijn hiervan afgeleid. De regels en afspraken worden regelmatig met de leerlingen herhaald en waar mogelijk samen met hen uitgebreid. De regels bevatten antipestregels. De regels en afspraken ondersteunen het (pedagogisch) klimaat dat we nastreven: een veilige omgeving waarin iedere leerling zich optimaal kan ontwikkelen. Als leerlingen gedrag vertonen dat de geldende normen en regels overschrijdt, dan wordt er sturend en corrigerend opgetreden.

Het voorkomen van schoolverzuim

Het uitgangspunt is dat alle leerlingen deelnemen aan alle voor hen bestemde onderwijsactiviteiten. Daarbij kunnen de activiteiten voor de leerlingen onderling verschillen. De gemeente houdt toezicht op de naleving van de Leerplichtwet. Wij hebben als school de verplichting om schoolverzuim zoveel mogelijk te voorkomen. We werken hierbij samen met de leerplichtambtenaren en overleggen met hen over onze aanpak. Het vroeg signaleren van verzuim en gericht handelen is van groot belang. Dit is de reden dat alle scholen van Attendiz het verzuimbeleid hanteren. Op de website van Attendiz staat het Verzuimbeleid. Dit hebben wij op schoolniveau vertaald naar een verzuimprotocol. Hierin kunt u lezen wat we doen bij afwezigheid van onze leerlingen. We beschrijven onder meer wanneer we contact met ouders opnemen, onderzoek doen naar redenen van afwezigheid, welke ondersteuning we bieden en wanneer we contact leggen met de leerplichtambtenaar. Meer weten over onze verzuimaanpak? Kijk op: www.debouwsteen-attendiz.nl.

Vrijstelling van onderwijsactiviteiten

De school (onder verantwoordelijkheid van het bestuur) kan een leerling op verzoek van de ouders (of van de meerderjarige, handelingsbekwame leerling zelf) vrijstellen van bepaalde onderwijsactiviteiten. Een vrijstelling wordt slechts verleend op door het bevoegd gezag vastgestelde gronden. Het bevoegd gezag, bij ons op school vertegenwoordigd in de persoon van de directeur, bepaalt bij de vrijstelling welke onderwijsactiviteiten in de plaats komen van de activiteiten waarvoor de vrijstelling wordt verleend.

Leerlingbetrokkenheid

Bij De Bouwsteen kunnen leerlingen invloed uitoefenen op het beleid binnen de school. Bijvoorbeeld door de leerlingenraad te bevragen over

hun ervaring tijdens corona. Wat ging goed op school, wat was lastig? Ook hebben we afgelopen maand de leerlingenraad bevroegd, wat kan helpend zijn voor komend jaar om ons beter te voelen, beter gevoel van welbevinden stimuleren?

De leerlingenraad geeft (gevraagd en ongevraagd) advies over het onderwijs en het klimaat op school. Uit elke klas komt een klassenvertegenwoordiger die meepraat bij dit overleg. De schoolleiding gaat regelmatig in gesprek met de leerlingenraad om te weten wat er speelt, wat er goed gaat en wat er beter kan. Wanneer de leerlingenraad een advies heeft uitgebracht zal de schoolleiding laten weten wat er met het advies is gedaan.

42

Ons

Personneels-

beleid

5. Ons personeelsbeleid

Dag in, dag uit staat ons team vol enthousiasme klaar voor iedere leerling! Wij geloven dat goed onderwijs wordt verzorgd door kwalitatief goed geschoolde mensen. Zij vormen de succesfactor tot goed onderwijs. Daarom investeren we met veel aandacht in onze mensen. De afdeling Human Resource Management (HRM) is daarin adviserend en ondersteunend.

Bevoegd en bekwaam

Het onderwijs op De Bouwsteen vraagt veel meer dan het hebben van een bevoegdheid. We vragen zeer bekwame medewerkers die pedagogisch-sensitief zijn en bewust kunnen schakelen in hun (ruime) handelingsrepertoire en hierop kunnen reflecteren. Alle medewerkers beschikken over een bekwaamheidsdossier waarin we vastleggen op welke wijze de medewerker en de organisatie de bekwaamheid van de medewerker waarborgen en stimuleren. Daarnaast maken alle medewerkers van Attendiz gebruik van De Attendiz Academie. De Attendiz Academie organiseert de scholing, training en coaching van onze medewerkers, met als doel het kwaliteitsniveau op peil te houden of te verhogen. De Academie is een uitwisselingsplaats van kennis en expertise waar onze medewerkers met plezier kunnen leren, met elkaar en van elkaar.

Uit onze vlootshow kwam naar voren dat we, binnen een groot team, te weinig kartrekkers in ons team hebben. Er zijn veel mensen die weliswaar een voldoende tot ruimvoldoende scoren, maar we willen ook mensen die door groeien naar een kartrekkersrol. Op alle locaties van de arbeidsgerichte leerweg willen we 15% (of meer) kartrekkers per team en hier is ons aannamebeleid op gericht. We hopen dat we voor schooljaar 2021-2022 de juiste mensen vinden en de teams verder in hun kracht kunnen zetten. Daarnaast kunnen we een aantal mensen geen perspectief bieden i.v.m. het flexibele leerlingenaantal.

Daarnaast vraagt het onderwijs op VSO De Bouwsteen veel meer dan het hebben van een bevoegdheid. We vragen zeer bekwame medewerkers die pedagogisch-sensitief zijn en bewust kunnen schakelen in hun (ruime) handelingsrepertoire en hierop kunnen reflecteren.

Alle medewerkers beschikken over een bekwaamheidsdossier waarin we vastleggen op welke wijze de medewerker en de organisatie de bekwaamheid van de medewerker waarborgen en stimuleren. Daarnaast hebben we door het team en de MR een professioneel statuut vastgesteld. Hierin staan gedragscodes en omgangsvormen. Het team wil open en transparant communiceren en wil graag een aanspreekcultuur waarbij de professionele dialoog kan worden gevoerd. Dit is belangrijk in de samenwerking maar ook met onze collega's uit de jeugdzorg is dit van essentieel belang wanneer we leerlingen optimaal willen en kunnen begeleiden.

Om goed samen te kunnen werken, hebben we met elkaar een aantal waarden afgesproken. Want gedeelde waarden maken een betekenisvol gesprek over gedrag mogelijk. Die waarden zijn:

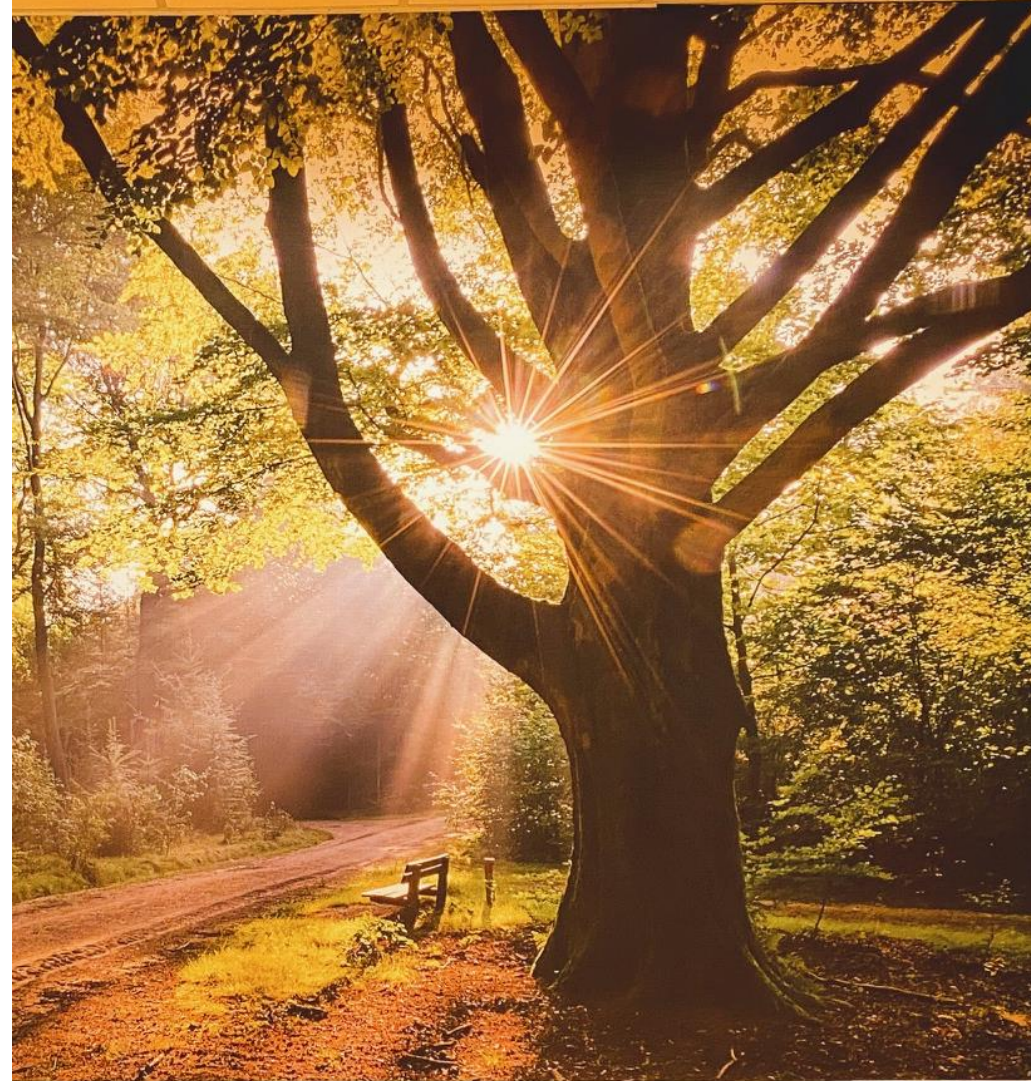
- Verantwoordelijk voor jezelf en de ander
- Wederkerigheid
- Transparant
- Behulpzaam
- Betrouwbaar
- Betrokken
- Deskundig
- Respectvol
- Eigenheid
- Passie
- Leren en ontwikkelen

Vooruit kijken

Een belangrijk aspect binnen ons personeelsbeleid is onze strategische personeelsplanning. Dit houdt kort gezegd in dat we zicht houden op ons team zodat we het team op sterkte kunnen houden. We kijken hierbij naar wat we willen bereiken als school; onze ambitie. We zetten dit tegenover de kwaliteiten die we nu binnen ons team bezitten en bedenken samen waar we goed in zijn en op welke gebieden we ons als team en als individuele medewerker kunnen ontwikkelen. Daar baseren we vervolgens o.a. onze professionalisering op. We beschikken hierbij over het professionaliseringsaanbod van de Attendiz Academie. Dit is een Academie voor alle medewerkers van Attendiz. De Attendiz Academie organiseert de scholing, training en coaching van onze medewerkers, met als doel het kwaliteitsniveau op peil te houden of te verhogen. De Academie is een uitwisselingsplaats van kennis en expertise waar onze medewerkers met plezier kunnen leren, met elkaar en van elkaar.

Investeren in onze kwaliteitscultuur

De Bouwsteen is een lerende organisatie en heeft hoge eisen ten aanzien van een professionele schoolcultuur. Afgelopen jaren hebben De Kapstok en De Bouwsteen geïnvesteerd in een gezamenlijk onderwijsconcept met een bijbehorende arbeidsmarktgerichte leerroute (AGL). De scholen hebben de ambitie om een High Performing School (HPS) te worden, we willen het best mogelijke onderwijs bieden voor alle leerlingen. We willen de onderwijsresultaten optimaliseren. Het Auditteam heeft in schooljaar 2018-2019 een bezoek gebracht op beide scholen. Alle gebieden zijn positief gewaardeerd: gedeelde visie en ambitie, professionele schoolcultuur en expliciete instructie, curriculum en sterk pedagogisch klimaat. Op basis van het medewerkerstevredenheidsonderzoek, zelfanalyses en kwartaalrapportages zijn we gekomen tot het onderstaande schoolplan en jaarplan:

We zetten in op de volgende doelen en acties voor komend schooljaar:

- We willen onze professionaliteit versterken door het inrichten van PLG's /leerteams;
- De leerkracht centraal, opbrengsten, versus hoge verwachtingen
- We versterken onze didactische vaardigheden en passen de principes van Rosenshine toe
- Sterke teams à Strategisch HRM, professioneel presterend team;
- We hebben zicht op kwaliteit van medewerkers door: inzet van de vlootshouw door het management en de gesprekkencyclus met onze medewerkers;
- We streven naar daling ziekteverzuim naar <7% (Attendiz norm);
- We streven er naar om nieuwe medewerkers goed in te werken, middels een inwerkplan en maatjes op de werkvloer;
- Implementeren van borgingsdocument (kwaliteitskaarten en borging door Enigma kaarten) om nieuwe ontwikkelingen binnen de school goed te rapporteren;
- Ontwikkelen van portfolio's , onderdeel van het reglement VSO AGL, voor het diploma AGL vastleggen
- Dienstbaar leiderschap wordt gemonitord door meer te sturen op ontwikkeling versus kwaliteiten van personeel, hierin de verbinding zoeken;
- Veiligheid op orde, de basis moet op orde zijn en blijven, we werken vanuit eenduidigheid;
- Jaarlijks een sluitende begroting;
- Kwartaalrapportages geven zicht op schoolontwikkeling;
- R,I&E: veiligheid op orde;
- De leerkracht centraal, zij stelt hoge verwachtingen;
- Groot CvB (domein 4) wordt leerteam;
- Evalueren en borgen, PDCA cyclus- Management;
- Systeemoverleg wordt leerteam Leerteams;

- Hanteerbare werkdruk, inzetten op duurzame inzetbaarheid;
- Zorgcyclus wordt nauwgezet uitgevoerd door alle werknemers. CvB, leerteams en teams;
- Groei in professionele schoolcultuur
- Feedback geven en ontvangen oefenen en waarbij afspraken leidend is zowel in de CvB, leerteams en teams, feedback geven aan de leerling;
- De leerkracht centraal (eigenaarschap) CvB, leerteams;
- Geen leerling tussen wal en schip à Passend onderwijs;
- Schoolbespreking en de PDSA doorlopen met de CvB;
- Maatwerk binnen het AGL-aanbod: realisatie van het hoogst haalbare voor de leerling;
- Maatwerkvoorzieningen naar de entree opleidingen – arrangement Fundament 2.0;
- NPO gelden inzetten en verantwoorden.

Wij vergaderen met regelmaat over onderwerpen waar we allemaal mee te maken hebben, zoals het leerlingvolgsysteem, het ontwikkelingsperspectief van de leerling of de toestroom van nieuwe leerlingen. Dit gebeurt zowel op school als in lijn- en het AGL-systeemoverleg. In het Lijnoverleg overleggen de bestuurder, Kern MT en (adjunct)directeuren over alle zaken die geheel Attendiz raken. In het systeemoverleg en de CvB AGL groot, worden de meer op schooltype gerichte onderwijsinhoudelijke thema's besproken. Ze kunnen zich laten ondersteunen door leerkrachten en staf. Zij hebben de zorg voor het ontwikkelen en realiseren van de onderwijsformules, gegeven kwaliteitskaders en budgettaire mogelijkheden.

Het professionele gesprek

Binnen onze school staat het professionele gesprek centraal. We hanteren daarom een gesprekkencyclus tussen individuele medewerkers en schoolleiding waarin we de professionele ontwikkeling van de

medewerkers koppelen aan de schoolontwikkeling. Deze gesprekkencyclus kent een balans tussen informele en formele gespreksmomenten.

Dienstbaar leiderschap

Wij geloven dat de kwaliteit van de schoolleider erg belangrijk is voor de ontwikkeling van onze school. De schoolleiding gaat voor in schoolontwikkeling, zet de koers uit en bepaalt de kaders. De visie van Attendiz op leiderschap gaat uit van opbrengstgericht én dienstbaar leiderschap. De professionalisering van onze schoolleiding is hier continue op gericht.

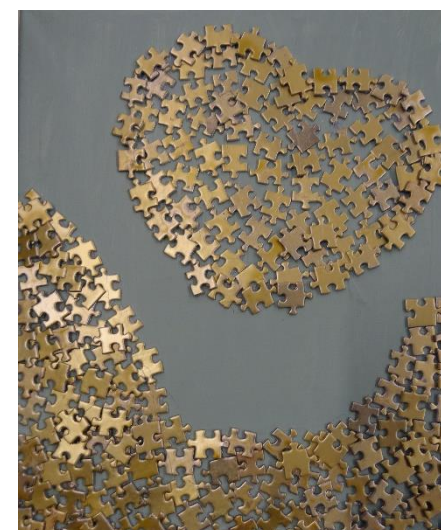
Maar dienstbaar leiderschap gaat verder dan de leiding van onze school. Uiteindelijk is iedere professional natuurlijk een leider: van zichzelf en in het werk dat hij/zij doet. Dat sluit aan bij het belangrijke uitgangspunt dat iedere medewerker op onze school op de eerste plaats verantwoordelijk is voor zijn of haar eigen ontwikkeling. Leidinggeven aan je eigen professionele en persoonlijke ontwikkeling om zo tot goede keuzes te komen.

NPO; schoolscan

Van alle scholen in het funderend onderwijs wordt verwacht dat zij een 'schoolscan' uitvoeren, zo ook De Bouwsteen. Via deze schoolscan is er expliciet nagedacht over de brede impact van corona op leerlingen, over de mogelijkheden en behoeften van de school en partners én wordt er vooruitgeblikt op de aangewezen 'menukaart' met effectieve interventies op de website van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO).

Uit de analyses komt naar voren dat er met name behoefte is aan aandacht voor mentaal welbevinden. Dit is voor onze leerlingen essentieel, om tot leren te komen. 'Dan hebben we het onder andere over

positief in het leven kunnen staan, zelfvertrouwen, geluk, doorzettingsvermogen en energie. Welbevinden bevordert de brede ontwikkeling en dus ook het leren. En andersom: goed onderwijs bevordert het welbevinden van kinderen en jongeren. We hebben hierover contact gezocht met Deanne Radema, zij werkt o.a. voor het NJI en levert ons samen met onze andere kennis-zorgpartner Ambiq, een bijdrage door kennis op het gebied van welbevinden op school te delen. We gaan de ondersteuning organiseren binnen het onderwijs. Vanwege de verschillende problematieken van de leerlingen binnen ons type onderwijs, is het niet haalbaar voor de leerlingen om de onderwijsuren uit te breiden in de week. De extra ondersteuning valt binnen de onderwijstijd, dit is dan aanvullend aan het reguliere programma. Leerlingen kunnen bijvoorbeeld tijdens zelfstandige werkmomenten extra ondersteuning krijgen. Ook hebben leerlingen veel zorgen geuit, dit geeft de mogelijkheid om kinderen extra ondersteuning te bieden in de vertrouwde omgeving van de eigen klas. Dit willen we doen door extra muzikles en bewegingslessen te geven gericht op het stimuleren van mentaal welbevinden. We willen hiervoor een samenhangend plan schrijven waarbij de interventies gericht zijn op wat leerlingen hebben aangegeven. Daarnaast willen we dit doen, in samenspraak met onze jeugdzorgpartner Ambiq. Ook extra materialen en middelen willen we hiervoor inzetten zodat we dit het welbevinden kunnen versterken.

Ons

Kwaliteitsbeleid

6. Ons Kwaliteitsbeleid

Wij geloven dat leerlingen alleen goede leerresultaten kunnen behalen doordat er een goed onderwijsleerproces is ingericht, er een veilig en positief schoolklimaat is, ondersteund door een goed stelsel van kwaliteitszorg en een goed financieel beheer.

Om zicht te houden op de kwaliteit van ons onderwijs en sturing mogelijk te maken werken we cyclisch. Dit houdt kort gezegd in dat we bedenken waar we naar toe willen, plannen maken om hier te komen en onderweg steeds evalueren of we nog op koers liggen.

In het koersdocument van Attendiz is vastgelegd vanuit welk speerpunten het beleid vorm wordt gegeven binnen de scholen en de organisatie als geheel. De begroting en formatieplannen geven de kaders weer waarbinnen de koers wordt uitgevoerd. Onze school heeft deze speerpunten vertaald naar een schoolplan en werkt binnen de afgesproken kaders van de begroting en het formatieplan.

We evalueren regelmatig om te zien of we op koers liggen. Alle scholen van ons bestuur doen dit aan de hand van onze Planning & Controlcyclus. We maken hierbij gebruik van een aantal instrumenten en processen die zicht en sturing op onderwijskwaliteit en bedrijfsvoering mogelijk maken. Zo weten we zeker dat we kwalitatief goed en betaalbaar onderwijs kunnen blijven bieden!

Goed onderwijs

Alle scholen van Attendiz hanteren het Attendiz Kwaliteitskader. Daarin hebben we beschreven wat wij verstaan onder goed onderwijs. Ook hebben we met elkaar afgesproken welke resultaten we willen bereiken op het gebied van het onderwijsleerproces, de schoolveiligheid, kwaliteitszorg, enz. We hebben ons kwaliteitsbeleid samengevat in het document "Kwaliteitszorg Onderwijs vanuit bestuurlijk perspectief"

(2019). Deze is terug te vinden op de website van Attendiz.
www.attendiz.nl.

Voor ons zijn de onderwijsresultaten een aanwijzing of ons handelen als school goed is geweest voor onze leerlingen. En daarnaast kijken we ook kritisch naar hoe we zaken geregeld hebben in onze school, hoe we lesgeven en of we goed samenwerken met leerlingen, ouders en collega-scholen.

Hoe houden we zicht op de resultaten van ons onderwijs?

Zoals u al eerder in deze schoolgids kon lezen maken we gebruik van verschillende toetsen, instrumenten en systemen om de ontwikkeling van onze leerlingen te volgen. Niet alleen op het gebied van de ontwikkeling op de cognitieve vakken maar ook op het gebied van de sociaal-maatschappelijke resultaten. Twee keer per jaar bespreken we samen de resultaten van onze leerlingen, de groep en de school als geheel. We hebben hiervoor als school normen opgesteld op basis van resultaten over de afgelopen drie schooljaren. Deze norm geeft als het ware weer welk resultaat we als school willen bereiken. We vergelijken de resultaten van onze leerlingen, de groepen en de school als geheel met deze standaarden. Zo weten we exact op welke gebieden we het aanbod passend is en op welke gebieden iets extra's nodig is. Zo kunnen we ons beleid precies richten op dat wat onze leerlingen nodig hebben.

Aan het einde van ieder schooljaar maken we de balans op. We kijken dan of ons onderwijs heeft opgeleverd wat we hadden verwacht. We doen dit aan de hand van drie vragen

1. **Bereiken leerlingen het niveau dat bij hen past?**
We kijken hierbij naar de verschillende vakgebieden en of onze groep 8 leerlingen uitgestroomd zijn op het niveau dat in hun OPP stond.
2. **Ontwikkelen leerlingen zich voldoende op sociaal-maatschappelijke vaardigheden?**
We kijken hierbij naar de scores op vragenlijsten die zowel de leraar als de leerling (als dit mogelijk is) invullen.
3. **Bereiden we onze leerlingen goed voor op hun vervolgbestemming?**
We vragen hiervoor informatie op bij vervolgscholen over de leerlingen die we verwezen hebben. Dit noemen we 'bestendingsgegevens'.
4. **Voelen leerlingen zich veilig op onze school?**
We vragen ieder jaar onze leerlingen hoe zij de veiligheid op school beoordelen.

Binnen Attendiz spiegelen alle scholen zich tenminste aan onderstaande normen. Wij lichten onze resultaten toe in het laatste hoofdstuk van deze schoolgids: "Ons schoolverslag".

Onderwijsresultaten	<ul style="list-style-type: none"> • Minimaal 80% van de leerlingen stroomt uit conform OPP • Minimaal 80% van de leerlingen scoort voldoende op sociaal-maatschappelijke competenties (afgezet tegen schooleigen norm) • Minimaal 80% (SO) en 75% (VSO) bestendigt twee jaren na uitstroom op uitstroomplek
Schoolklimaat	<ul style="list-style-type: none"> • Minimaal 90% van de leerlingen voelt zich veilig op school.

De blik van buiten

Naast onze eigen evaluaties horen we ook graag hoe anderen ons waarderen. We vragen daarom regelmatig om feedback van ouders en leerlingen. Daarnaast bevragen we ook onze samenwerkingspartners. Tot slot bezoekt de Inspectie van het Onderwijs ons periodiek. De laatste keer dat de Inspectie van het Onderwijs Attendiz bezocht was in januari 2019.

De inspectie is zeer tevreden is over hoe er binnen Attendiz zicht is en sturing wordt geven aan kwaliteit en de wijze waarop er financieel beheer wordt gevoerd. De Inspectie is met name te spreken over de wijze waarop er vanuit een grote betrokkenheid onderwijs wordt gegeven aan onze leerlingen. Er is waardering voor de wijze waarop we 'de blik vooruit en naar buiten' hebben weten door te vertalen naar de samenwerking met onze partners. Er wordt op alle lagen gewerkt vanuit de gedachte dat onderwijskwaliteit niet los te zien is van het investeren in de mensen in en rondom de leerlingen. Dit heeft geleid tot het volgende oordeel:

- De kwaliteitscultuur is goed
- De verantwoording en dialoog is goed
- Het stelsel van kwaliteitszorg en ambitie is voldoende.
- Het financieel beheer is voldoende (hoogst haalbare).

Fantastisch mooi nieuws!

Het volledige rapport is openbaar. U vindt het op de site van de Onderwijsinspectie of via www.scholenopdekaart.nl

Ons
schoolverslag

7. Ons Schoolverslag: resultaten 2020-2021

Wat hebben we bereikt in schooljaar 2020-2021?

We informeren u als ouder en belangstellende in ons schoolverslag over de resultaten van ons onderwijs. We lichten in dit hoofdstuk toe hoe we in het afgelopen schooljaar hebben gewerkt aan onze ontwikkeling als school en of we hebben bereikt wat we wilden.

Ook beschrijven we of we er in geslaagd zijn om onze leerlingen te bieden waar ze recht op hebben: goed onderwijs. We doen dit op twee manieren: aan de hand van de doelstellingen uit ons schoolplan en aan de hand van onze onderwijsresultaten.

Terugblik schoolplan 2020-2021

Kwalitatief sterk onderwijs-verhoging onderwijsrendement: De leerkracht staat steeds meer centraal en is de spil! Afgelopen schooljaar hebben we een bijzonder schooljaar gehad. We hebben ons zeer flexibel moeten verhouden door Corona. We hebben de opvang voor kwetsbare leerlingen geboden, afstandsonderwijs vormgegeven en later hybride onderwijs gecombineerd. We zijn er trots op, dat dit ons is gelukt. Misschien nog wel trotser op onze leerlingen en hun ouder(s), verzorger(s). Ook zij hebben het niet makkelijk gehad, maar konden steeds in moeilijke omstandigheden een beroep op ons doen. Gezamenlijk konden we goede keuzes maken! 'We hebben het hoogste haalbare eruit gehaald, dit deden we door goed samen te werken!'

Als we kijken naar de behaalde resultaten zijn we tevreden! De schoolstandaarden worden niet door alle leerlingen behaald. Echter op school en klassenniveau zijn we tevreden met deze uitkomsten! Daarnaast hebben we ontwikkeling in onze professionele schoolcultuur gezien, we hebben gewerkt met leerteams didactisch en pedagogisch. We hebben versneld de inrichting van het afstandsonderwijsvorm

gegeven. Het digitaal onderwijs heeft een enorme boost gekregen en is niet meer weg te denken. Ook hebben we het afgelopen jaar geïnvesteerd in onze gedeelde visie en ambitie, ten aanzien van leren en ontwikkeling. Het pedagogisch en didactisch handelen is versterkt door teambrede scholing en de professionele dialoog is gevoerd in de verschillende leerteams. We hebben met momenten, In verband met Corona, tijdelijk een 4-daags onderwijsprogramma gegeven. Echter we zijn altijd met de meeste leerlingen in dagelijks contact gebleven. Ondanks de meldingen, hebben we relatief weinig Corona-gerelateerde uitval gehad. In de periode van de lockdown is er geïnvesteerd in kwalitatief goed online-onderwijs, dit was een uitdaging voor ons, als team, maar ook voor de leerlingen!

Waar zijn we tevreden over afgelopen jaar?

Leerlijn Burgerschap: Het team heeft een aangepaste leerlijn gemaakt n.a.v. het advies van het audit bezoek bij ons op school. We hebben nieuwe lessen ontwikkeld, VSO 1 en VSO 2 met ondersteuning van de methode STRUX. Deze lessen sluiten goed aan bij de onderwerpen en doelen die leerlingen moeten kennen en kunnen. We hebben dit uitgewerkt in lesbrieven en themakisten, dit maakt het onderwijs betekenisvoller en aanschouwelijk. Hierdoor zijn leerlingen meer betrokken bij het leren. Leerjaar VSO 3 gaan we verder met de methode Kies1 en VSO 4 gebruikt KIES 2.

Vernieuwing HR-strategie: Wij zijn zeer tevreden. Het ziekteverzuim is gedaald, dit doen we goed. We willen graag in 2021-2022 blijvend inzetten op, lager dan, de Attendiz-standaard van 7%. Dit betekent dat bij de invulling van de vacatures behoefte hebben aan kwalitatief sterke medewerkers kunnen aannemen. Daarnaast zetten we voor duurzame inzetbaarheid in op sport en beweging voor het team. Medewerkers kunnen zowel mentaal als fysiek worden uitgedaagd binnen onze school.

Uitvoering Passend Onderwijs: We merken wel dat met name het maatwerk wat we binnen het AGL leveren een beroep doet op flexibiliteit van meerdere partijen, zoals collega's, ouders/verzorgers, gemeenten, jeugdhulpverlening, bedrijfsleven en dagbestedingsorganisaties. De Bouwsteen maar ook alle scholen/locaties van AGL staan met elkaar in verbinding. Onze leerlingen bezoeken de leer-werktrajecten en dagbestedingsplekken. Dit vraagt een enorme inspanning van ons team waarbij communicatie een belangrijk aspect is. Desalniettemin zijn we hier tevreden over en zetten we in op het bereiken van het hoogst haalbare voor onze leerlingen.

Bedrijfsvoering op orde: De Bouwsteen kent een jaarlijks sluitende begroting. De huisvesting is goed op orde. Hier besteden we ook veel zorg aan. Voor RI&E is een klein leerteam opgestart om onder andere de veiligheid in praktijklokalen te vergroten, maar ook de gedragsregels m.b.t. veiligheid te monitoren binnen de school.

Rook-vrije school. We zijn afgelopen jaar een rookvrije school geworden. Dit heeft de nodige inzet gekost. We zijn er trots op dat het onze leerlingen is gelukt zich aan de schoolregel, niet roken, te houden. Het leerteam heeft dit goed weggezet in afspraken en regels.

Pilot Jeugd Hulp Team: We zijn goed gestart met jeugdhulpverlening in de school. Het Jeugd Hulp Team werkt intensief staan met het team van De Bouwsteen. We kunnen hierdoor snel schakelen om ondersteuning in te zetten voor leerlingen en hun ouders. We denken hiermee veel leerlingen flexibel en snel te kunnen helpen. Ook komend jaar gaan we dit verder ontwikkelen en gaan we kijken of we deze ondersteuning en samenwerking nog effectiever kunnen organiseren, uitbouwen en bestendigen.

Onderwijsresultaten 2020-2021

Om scherp te blijven op de kwaliteit van ons onderwijs kijken we jaarlijks naar onze onderwijsresultaten. We doen dit op verschillende gebieden:

- Uitstroom
- Bestendiging; hebben we onze leerlingen goed verwezen?
- Cognitieve resultaten (op de verschillende leergebieden)
- Sociaal-maatschappelijke competenties
- Veiligheidsbeleving van onze leerlingen
- Verzuimgegevens en ontheffingen

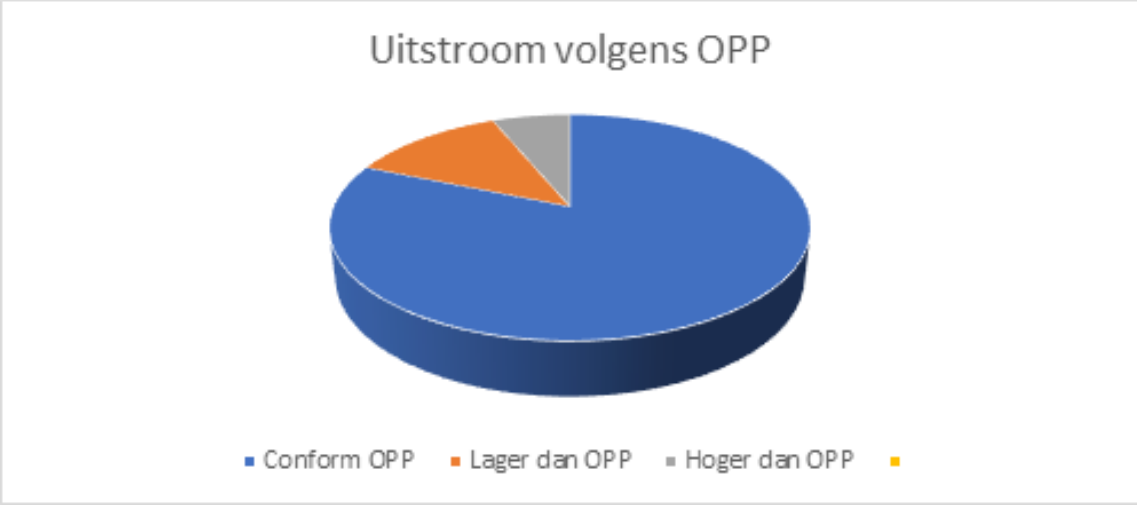
We geven hieronder steeds weer het doel was dat we wilden bereiken, wat het feitelijke resultaat was en wat we doen als school als de resultaten tegen vallen.

<p>Uitstroom</p> <p>Ieder jaar stromen leerlingen uit naar andere vormen van (vervolg)onderwijs /arbeid of dagbesteding. We brengen dit jaarlijks in kaart en vergelijken dit met onze doelstelling.</p>	
Doelstelling	<p>De doelstellingen van VSO De Bouwsteen zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minimaal 80% van onze leerlingen stroomt uit conform het, twee jaar daarvoor, opgestelde ontwikkelingsperspectief (OPP). 2. 55% stroomt uit naar een al dan niet gesubsidieerde arbeidsplek (Participatiewet), 20 % stroomt uit naar vervolgonderwijs (BBL, MBO), maximaal 15% stroomt uit naar (arbeidsmatige) dagbesteding 3. 5% of minder van het totale leerlingenaantal is afgestroomd: tussentijds of aan het einde schooljaar.
Feitelijke resultaten	<p>Vanuit VSO De Bouwsteen zijn dit schooljaar 32 leerlingen uitgestroomd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 25 leerlingen naar vervolgonderwijs • 5 leerlingen naar werk / arbeidsmatige dagbesteding • 1 leerling naar dagbesteding • 1 leerling nog onbekend (keus uit werk of vervolgonderwijs) <div style="text-align: center;"> <p>Uitstroom naar</p> <p>■ werk ■ dagbesteding ■ vervolgonderwijs ■ arbeidsmatige dagbesteding ■ onbekend</p> </div>

Feitelijke resultaten	<p style="text-align: center;">Uitstroom volgens OPP</p> <p style="text-align: center;">■ Conform OPP ■ Lager dan OPP ■ Hoger dan OPP ■</p> <p>Binnen VSO De Bouwsteen zijn dus 32 leerlingen uitgestroomd gedurende het hele schooljaar. Het grootste deel stroomt door naar een plek binnen een onderwijsinstelling. Dat kan zijn dat ze na leerjaar 4 (of eerder) doorstromen naar een leerwerktraject van VSO De Kapstok, of dat leerlingen terugkeren naar de school van herkomst. Één leerling stroomt door naar het ROC van Twente en één leerling gaat naar het VMBO. Vijf leerlingen zijn doorgestroomd naar werk / arbeidsmatige dagbesteding, één leerling naar een dagbestedingsplek en van één leerling is het nu nog onbekend of dit uitstroom naar werk wordt of dat dit een plek binnen een onderwijsinstelling wordt.</p> <p>Van de uitstromende leerlingen zijn 27 leerlingen uitgestroomd zoals we in het OPP beschreven hebben. Dat is 85%. Twee leerlingen (6%) zijn hoger uitgestroomd dan wij in het OPP beschreven hebben en drie leerlingen zijn lager uitgestroomd, dat is 9%. Deze leerlingen hebben zich niet conform hun OPP ontwikkeld. Hun gedragsproblematiek stond dermate op de voorgrond dat dit het goed kunnen volgen van onderwijs belemmerde.</p>
Analyse en conclusie	<p>Op basis van bovenstaande gegevens kunnen we zeggen dat: De opbrengsten zijn, ondanks de periode van afstandsonderwijs, behaald. De resultaten zijn hoger dan verwacht. De verklaring hiervoor is dat we de kwaliteit van het onderwijs hebben kunnen behouden ondanks het afstandsonderwijs. Leerlingen waren voldoende gemotiveerd om het onderwijs te volgen vanuit hun woonplek. De leerkrachten hebben veel moeite gedaan om goed in contact te blijven met alle leerlingen om het afstandsonderwijs vorm te geven.</p>

Bestendinging

Door in kaart te brengen of onze voormalige leerlingen nog op de school van verwijzing onderwijs volgen en te spiegelen aan onze ambities kunnen we zien of het lukt wat we beogen: onze leerlingen goed voorbereiden op hun vervolgbestemming

Doelstelling	Ten minste 75% van onze voormalige VSO-leerlingen die in schooljaren 2017-2018 en 2018-2019 de school verlieten volgen nog steeds onderwijs op de school van verwijzing.		
	Schooljaar 2017/2018	Aantal 20	Percentage
	Nog op (hetzelfde type) Uitstroombestemming (UB)	16	80%
	Niet meer op (hetzelfde type) Uitstroombestemming (UB)	3	15%
	Onbekend/anders	1	5%
	Totaal	20	100%
	Schooljaar 2018/2019	Aantal 13	Percentage
	Nog op (hetzelfde type) Uitstroombestemming (UB)	11	84%
	Niet meer op (hetzelfde type) Uitstroombestemming (UB)	1	8%
	Onbekend/anders	1	8%
	Totaal	13	100%
	Feitelijke resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • De Bouwsteen is tevreden over de resultaten van uitstroom, ondanks dat we zien dat het voor sommige leerlingen moeilijk is om al dan naar een gesubsidieerde arbeidsplek te gaan. • De meest kwetsbare jongeren hebben een enorme afstand tot de arbeidsmarkt. Voor hen is het moeilijk om een passende gesubsidieerde baan te krijgen, maar vooral ook te behouden! • Een zeer kleine groep zit thuis. Hierbij is meestal nog hulpverlening betrokken en of gemeenten. • De meeste jongeren die schakelen naar De Kapstok doen het goed en vervolgen de leerroute arbeid. Dit komt omdat we goed op elkaar zijn afgestemd en de overgang naar De Kapstok goed wordt gemonitord. Deze jongeren maken goede kansen op de arbeidsmarkt.	

Feitelijke resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • Het doel afstroom is net niet behaald. De verzwaring van de doelgroep speelt hierbij een rol. Door teambrede scholing op het gebied van pedagogisch en didactisch handelen willen we de kwaliteit van de medewerkers versterken. Echter voor het slagen van school zijn we ook sterk afhankelijk van het woon-en leefklimaat in de behandelgroepen. Jongeren voelen zich soms niet veilig waardoor escalaties ontstaan. Dit beïnvloed ook het verblijf bij Ambiq en school. Dit proberen we altijd goed te evalueren maar is niet altijd te voorkomen, gelet op de problematiek. Daarnaast blijven we scherp op het aannamebeleid van nieuwe medewerkers zowel op school als bij Ambiq.
Feitelijke resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • De Bouwsteen is tevreden over de resultaten van uitstroom, ondanks dat we zien dat het voor sommige leerlingen moeilijk is om al dan naar een gesubsidieerde arbeidsplek te gaan. • De meest kwetsbare jongeren hebben een enorme afstand tot de arbeidsmarkt. Voor hen is het moeilijk om een passende gesubsidieerde baan te krijgen, maar vooral ook te behouden! • Een zeer kleine groep zit thuis. Hierbij is meestal nog hulpverlening betrokken en of gemeenten. • De meeste jongeren die schakelen naar De Kapstok doen het goed en vervolgen de leerroute arbeid. Dit komt omdat we goed op elkaar zijn afgestemd en de overgang naar De Kapstok goed wordt gemonitord. Deze jongeren maken goede kansen op de arbeidsmarkt. • Het doel afstroom is net niet behaald. De verzwaring van de doelgroep speelt hierbij een rol. Door teambrede scholing op het gebied van pedagogisch en didactisch handelen willen we de kwaliteit van de medewerkers versterken. Echter voor het slagen van school zijn we ook sterk afhankelijk van het woon-en leefklimaat in de behandelgroepen. Jongeren voelen zich soms niet veilig waardoor escalaties ontstaan. Dit beïnvloed ook het verblijf bij Ambiq en school. Dit proberen we altijd goed te evalueren maar is niet altijd te voorkomen, gelet op de problematiek. Daarnaast blijven we scherp op het aannamebeleid van nieuwe medewerkers zowel op school als bij Ambiq.

Cognitieve resultaten

Met behulp van ons LVS volgen we de ontwikkeling van onze leerlingen. We doen dit op de leergebieden: Nederlands, Rekenen&wiskunde en Engels.

Alle leerlingen volgen volgens het lesaanbod lessen in verschillende vakken. Onze ambities per schooljaar op de kernvakken zijn:

1. Individueel
Cijfer methode gebonden toetsen 5,5 of hoger
2. Groepsstandaard per schooljaar
75% van de leerlingen behaalt de leerdoelen voor dat schooljaar
3. Schoolstandaard
80% van alle leerlingen beheerst de klassenstandaard

Onze ambities op het referentieniveau zijn:

- 90% van de leerlingen voldoet aan beheersingsniveau 'op weg naar 1F', dus IVIO KSE 1 gehaald, aan het einde van leerjaar 3.
- 75% van de leerlingen voldoet aan beheersingsniveau '1F', dus IVIO KSE 2 gehaald, aan het einde van leerjaar 4.
- 25% van de leerlingen voldoet aan beheersingsniveau '<1F' of '>1F' aan het einde van leerjaar 4

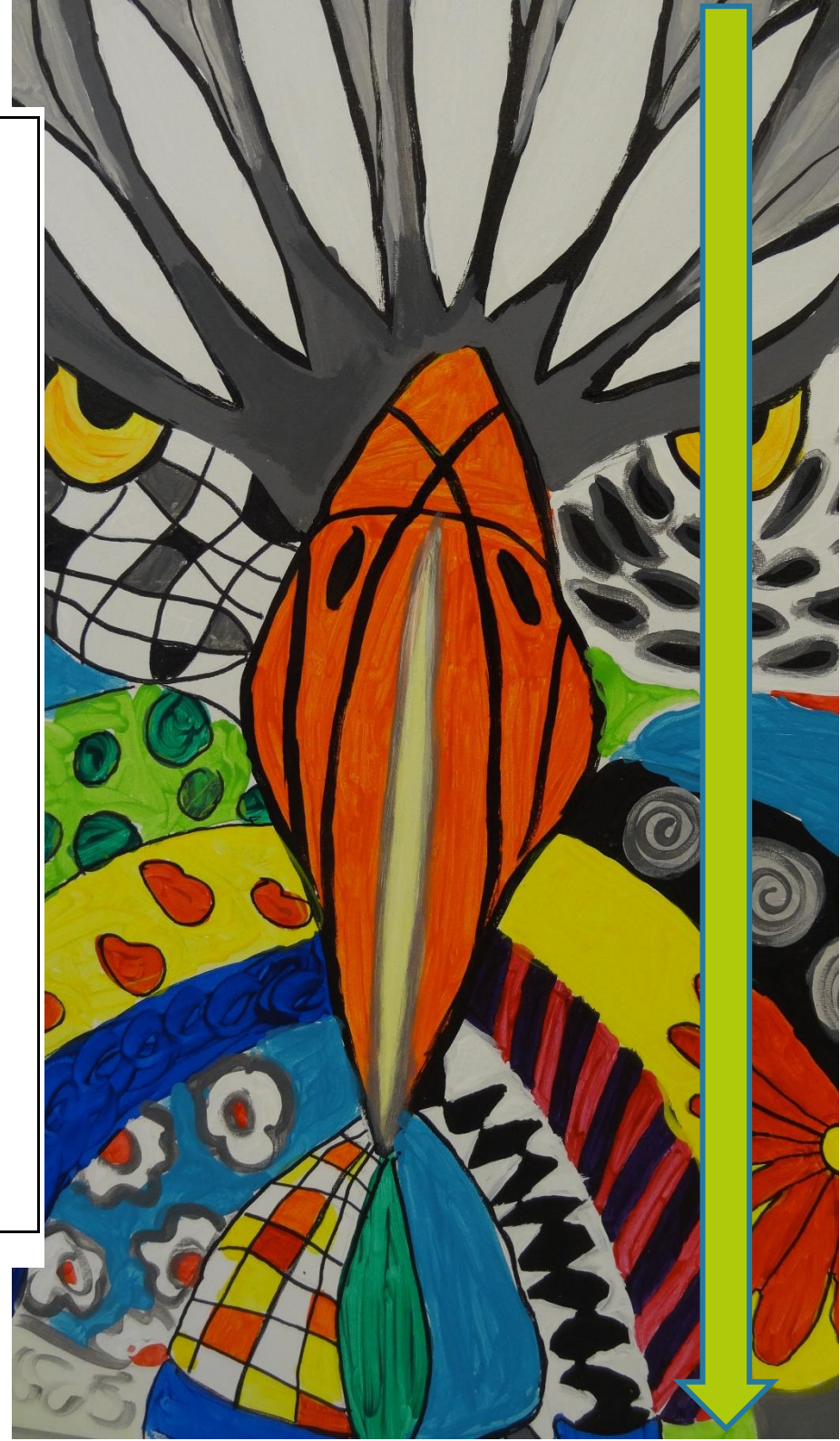
Feitelijke resultaten

Gemiddelde eindcijfers op de kernvakken:

Klas	Rekenen/wiskunde	Nederlands	Engels
VSO 1	8,7	7,5	8,6
VSO 2	7	6,3	7,7
VSO 3	8,1	6,9	8,5
VSO 4	7,5	6,4	8,1
Startklas	7,7	7,5	7,8
OZK	8	7,6	

Feitelijke resultaten				
Opbrengsten Cito VSO PrO/Arbeid:				
Klas	Aantal In toets gemaakt	<1F	1F	>1F
VSO 1				
Begrijpend lezen	10	7	3	
Rekenen/wiskunde	5	5		
Taalverzorging	6	6	1	
VSO 2				
Begrijpend lezen	5	3	2	
Rekenen/wiskunde	5	5		
Taalverzorging	4	1	4	
VSO 3				
Begrijpend lezen	13	5	7	1
Rekenen/wiskunde	13	9	4	
Taalverzorging	12	4	8	
Startklas				
Begrijpend lezen	5	1	3	1
Rekenen/wiskunde	5	5		
Taalverzorging	4		4	

Feitelijke resultaten	OZK				
	Begrijpend lezen	2	2		
	Rekenen/wiskunde	4	4		
	Taalverzorging				
<p>Opbrengsten IVIO examens mei 2021: Binnen VSO De Bouwsteen bieden we leerlingen de kans mee te doen met examens van het IVIO Examenbureau. Voorwaarden om aan het IVIO-examen op VSO de Bouwsteen deel te mogen nemen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen volgen minimaal twee maanden onderwijs bij ons op school (ivm aanmelding bij het examenbureau) • Leerlingen doen mee vanaf leerjaar 2 (dan mogen ze één examen doen), vanaf leerjaar 3 in overleg met leerkracht hoeveel en welke examens ze deelnemen. 					
		Aantal deelnemers	Aantal % geslaagd		
Nederlands					
	KSE 1: <1F	17	76%		
	KSE 2: 1F	7	71%		
	KSE 3 en 4: >1F	2	50%		
Rekenen/wiskunde					
	KSE 1: <1F	18	50%		
	KSE 2: 1F	4	25%		
	KSE 3 en 4: >1F	1	0%		
	KSE 3 en 4: >1F	2	50%		

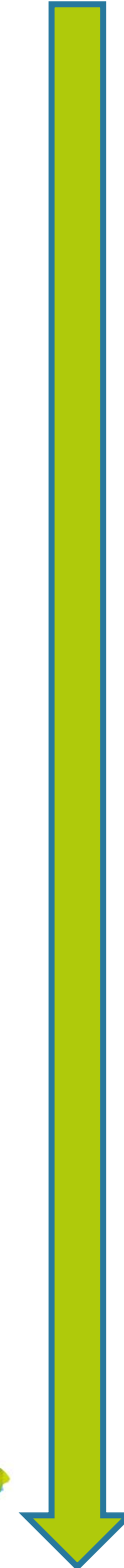
Feitelijke resultaten	Engels		
	KSE 1: <1F	13	92%
	KSE 2: 1F	7	100%
	KSE 3 en 4: >1F	2	50%
	Burgerschap		
	KSE 1	3	100%

Ieder schooljaar hebben we in mei deze examens. Vanaf schooljaar 2020-2021 wilden we naast de standaard examenmogelijkheid in mei ook een examenmogelijkheid in januari aanbieden voor de leerlingen die sneller door de lesstof gaan en wellicht meerdere KSE-niveaus in een leerjaar kunnen behalen. Door de corona-maatregelen die er in januari 2021 waren en het afstandsonderwijs wat gegeven werd heeft dit examenmoment geen doorgang kunnen vinden.

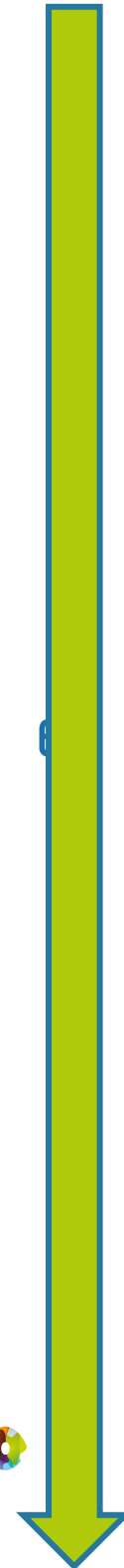
Opbrengsten gekeken naar de referentieniveaus
 Als VSO de Bouwsteen streven we naar de volgende standaarden:

- 90% van de leerlingen voldoet aan beheersingsniveau 'op weg naar 1F', dus IVIO KSE 1 gehaald, aan het einde van leerjaar 3.
- 75% van de leerlingen voldoet aan beheersingsniveau '1F', dus IVIO KSE 2 gehaald, aan het einde van leerjaar 4.
- 25% van de leerlingen voldoet aan beheersingsniveau '<1F' of '>1F' aan het einde van leerjaar 4.

Leerjaar 3, 16 leerlingen	Beheersing 'op weg naar 1F'
Nederlands	81%
Rekenen/wiskunde	44%
Engels	88%

Feitelijke resultaten	Leerjaar 4, 13 leerlingen		Beheersing '1F' of hoger
	Nederlands		69%
	Rekenen/wiskunde		31%
	Engels		62%
Analyse en conclusie	<p>De gemiddelde eindcijfers voor de methode toetsen liggen ruim boven onze gestelde ambities. We zijn dus tevreden over deze resultaten.</p> <p>Zoomen we in op individueel niveau dan zien we dat er in de klas verschillen zijn. Dit is deels te verklaren door het verschil in voorkennis van de leerlingen. Daarnaast zijn er leerlingen die langere tijd geen onderwijs gevolgd hebben en maar kortdurend hebben geprofiteerd van het onderwijs op De Bouwsteen (groepsdynamica).</p> <p>Dit schooljaar is voor het eerst de Cito PrO/Arbeid afgenomen bij leerjaar 1, 2 en 3. Ook de leerlingen uit de Startklas en OZK (Onderwijs Zorg Klas) die behoren tot deze leerjaren hebben meegedaan met de Cito toetsen. We hebben gekozen voor Cito omdat deze toetsen de vaardigheid meten over langere tijd en niet zoals de methodetoetsen een toets afnemen over één onderwerp.</p> <p>Doordat de Cito voor het eerst zijn afgenomen hebben we nog geen opbrengsten over langere tijd kunnen meten. We kunnen nog niet zien of leerlingen een groei doormaken of juist niet. Deze afname is een eerste stap. Een ambitieniveau zal pas vastgesteld worden wanneer we deze Cito toetsen drie keer hebben afgenomen. Ook zullen we dan moeten bepalen tegen welke norm we onze scores kunnen afzetten. We willen de lat hoog leggen, maar zullen wel realistisch moeten blijven. Dit is dus een ontwikkelpunt voor de komende schooljaren.</p> <p>Over deze eerste afname zijn we zeer tevreden. We zien dat leerlingen scoren conform verwachting.</p> <p>Binnen VSO de Bouwsteen zijn er hoge slagingspercentages behaald op de examens voor Nederlands, Engels en Burgerschap. Dit is ondanks de periode van afstandsonderwijs een goed resultaat. Leerlingen die stabiel het onderwijs hebben kunnen volgen hebben geprofiteerd van de onderwijskwaliteit en het aanbod dat door afstandsonderwijs individueler werd aangeboden. Zij konden zich verder ontwikkelen op hun eigen niveau. Voor rekenen scoren we lager. We zien dat leerlingen de afgelopen twee schooljaren minder klassikaal onderwijstijd hebben gehad door periodes van afstandsonderwijs. Er is minder gezamenlijk geoefend met moeilijke rekenvaardigheden als breuken, procenten en verhoudingen. Wanneer leerlingen al moeite hebben met de leerstof eigen maken is juist die klassikale instructie essentieel.</p>		

Analyse en conclusie	<p>Komend schooljaar, zie schoolplan, zal er dus ingezet worden op herhaling en extra oefenen. Daarnaast zal binnen de school de focus gelegd worden op het vergroten van instructievaardigheden van de leerkrachten. De reeds aanwezige kennis willen we goed borgen. Ook zal het leerteam voor de kernvakken betekenisvol materiaal aanschaffen om de leeropbrengsten te kunnen verhogen.</p> <p>Voor het vak Nederlands zullen we aan het begin van het nieuwe schooljaar een goede analyse maken welke leerlingen het verdiepte aanbod (op weg naar 2F) aangeboden zullen krijgen. Ook de intrinsieke motivatie van leerlingen vergroten (bevorderen van autonomie) is helpend.</p> <p>Binnen de Bouwsteen blijft er een groep leerlingen die aan het einde van leerjaar 4 niet het beoogde 1F niveau halen. Vanwege hun forse ondersteuningsbehoefte en/of vanwege hun intelligentie is dit niet haalbaar. Voor deze leerlingen blijft 'op weg naar 1F' het hoogst haalbare. Voor die leerlingen is het belangrijk dat zij, naast het intensieve arrangement, meer tijd krijgen om te oefenen en te ontwikkelen.</p> <p>Een ontwikkelpunt is dat wij vroegtijdig in het OPP aangeven welke route (1F of <1F) het meest passend is. Ook is er een groep leerlingen die aan het eind van leerjaar 4 juist een hoger referentieniveau haalt. Deze leerlingen krijgen binnen de aangeboden lesstof extra uitdaging aangeboden.</p> <p>Een ontwikkelpunt is dat wij vroegtijdig deze leerlingen gaan schakelen naar het arrangement Fundament voor een hoger didactisch aanbod (2F).</p>
----------------------	---

Sociaal-maatschappelijke resultaten

Met behulp van het meetinstrument SCOL volgen we de sociaal-maatschappelijke ontwikkeling van onze leerlingen.

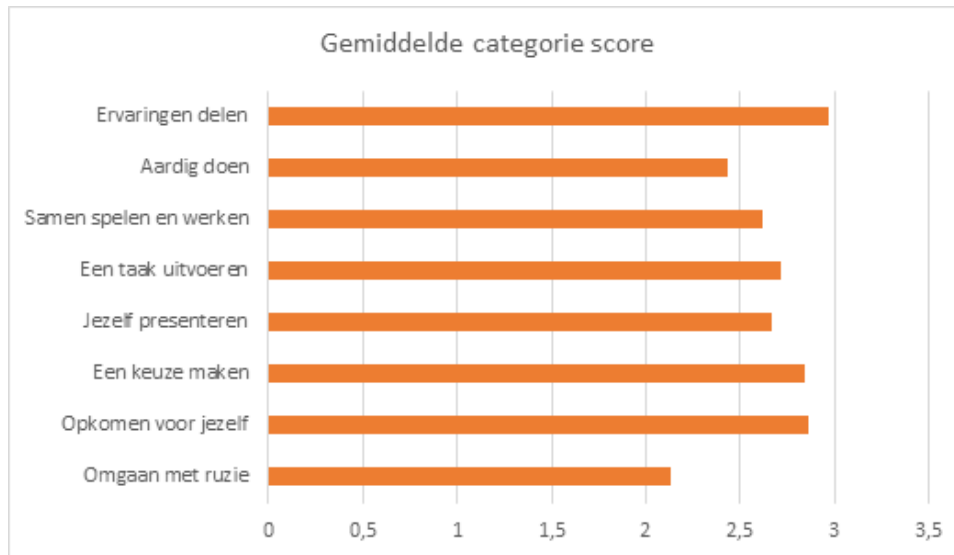
Uit literatuur blijkt dat leerlingen met een LVB en gedragsproblemen een atypische sociale informatieverwerking hebben vergeleken met niet LVB-leerlingen en LVB-leerlingen zonder gedragsproblemen. Dit maakt dat een vergelijking met een landelijk gemiddelde niet mogelijk is. Ter vervanging van de landelijke norm hebben we een interne normering opgesteld en hierbij de schoolstandaarden voor de SCOL afname vastgesteld op;

- 75% van de leerlingen scoren 2,5 of hoger – basisarrangement
- 25% van de leerlingen scoren lager dan 2,5 - Intensief arrangement

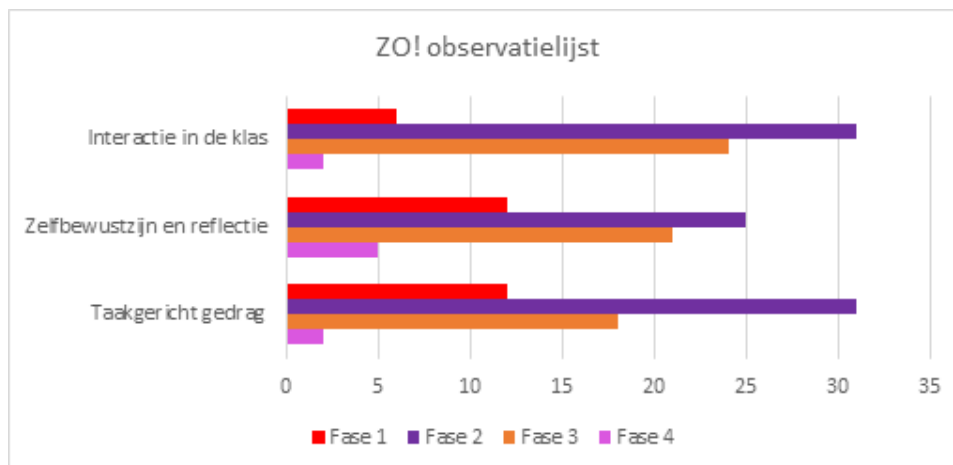
Sinds het schooljaar 2014-2015 gebruiken we de SCOL (Sociale Competentie Lijst) als leerlingvolgsysteem om de sociale competenties in beeld te brengen. Als we kijken naar onze doelgroep zien we dat de licht verstandelijke beperkte leerling zwakker scoort dan dat je van zijn/haar kalenderleeftijd mag verwachten. De emotionele ontwikkeling verloopt vaak vertraagd of stagneert op bepaalde onderdelen. Bij de leerlingen van de Bouwsteen is er ook sprake van een psychiatrische stoornis en/of fors probleemgedrag.

De resultaten per leerling kunnen we, gedurende zijn/haar verblijf op de Bouwsteen goed volgen en daar waar nodig zetten we concrete doelen in ter verbetering. Echter een vergelijking op klas- en schoolniveau over meerdere schooljaren is niet te realiseren. Dit heeft te maken met de vele in- en uitstroom van leerlingen gedurende een schooljaar. Gemiddeld volgt een leerling ongeveer 2 jaar onderwijs binnen de Bouwsteen. De foto van de klas (en school) verandert voortdurend. In vergelijking met de uitkomsten van 2019/2020 zien we nagenoeg dezelfde uitkomsten. Echter het onderdeel 'aardig doen' valt dit schooljaar onder de norm van 2,5. Ook 'een taak uitvoeren', 'jezelf presenteren' en 'opkomen voor jezelf' vallen enkele tiende punten lager uit. 'Omgaan met ruzie' is dit jaar enkele tiende punt hoger, echter dit blijft zwak scoren binnen onze school. We zetten m.n. de interventie in op 'aardig doen' om vanuit het positieve klimaat verder te werken.

Tabel met resultaten:

Daarnaast scoren we onze leerlingen op de ZO! Observatie lijst zelfregulatie in het onderwijs. Deze observatielijst meet het ontwikkelingsniveau van een leerling op het gebied van zelfregulatie. Met zelfregulatie wordt bedoeld: de mate waarin een leerling in staat is om zijn gedrag, gevoel en aandacht zodanig te reguleren dat hij tot leren en functioneren op school kan komen. De lijst is opgebouwd uit de onderdelen: 'taakgericht gedrag', 'zelfbewustzijn en reflectie' en 'interactie in de klas'.

De ZO! Gaat uit van het ontwikkelen van zelfregulatie in vier fases, namelijk van een behoefte aan externe regulatie in de nabijheid van de leerkracht tot aan het volledig zelf kunnen reguleren. In de observatielijst lopen bij elk item de fases op van links (fase 1) naar rechts (fase 4).

Fases van de ZO! zijn:

Fase 1: pre-regulatie. De leerling is nog vooral gericht op zichzelf en nauwelijks op de ander. Hij probeert zijn gedrag te reguleren door middel van zelfstimulering (zoals bewegingsonrust, hoofdbonken, geluiden maken). Hij is daarbij moeilijk bereikbaar, maar heeft nog constant de sturing van een volwassene nodig om tot leren en ontwikkelen te komen. Deze sturing moet individueel geboden worden, waarbij de leerkracht nabij de leerling is.

Fase 2: Externe regulatie. De leerling is nauwelijks op anderen gericht. Hij is nog nauwelijks bewust van zijn gedrag, gedachten en emoties. De leerling heeft de sturing van een volwassene nodig om tot leren en ontwikkelen te komen. Het is niet (altijd) meer noodzakelijk dat de leerkracht hiervoor zeer nabij de leerling is; de sturing kan op enige afstand geboden worden.

Fase 3: co-regulatie. De leerling is zich bewust van (de gedachten, emoties en het gedrag van) anderen. Dit bewustzijn vertaalt zich echter nog niet altijd spontaan in handelen; hij heeft de sturing van een volwassene nodig om de transfer te maken naar het toepassen tijdens het werken en leren in de klas.

Fase 4: zelfregulatie. De leerling is (grotendeels) in staat om bewust om te gaan met zijn gedachten, emoties en gedrag in zijn relatie met anderen. Hij heeft niet of nauwelijks sturing van een volwassene nodig.

De uitkomsten van de ZO! is nog niet eerder meegenomen in de schoolopbrengsten. Als we de uitkomsten op klassenniveau analyseren dan zien we dat met name de onderbouw (leerjaar 1 en 2) en met name de onderwijszorgklas zwak scoren. Zij komen m.n. uit op fase 1 en 2 van de ZO! Observatielijst. Dit komt overeen met hetgeen we observeren in de klassen. Meer dan de helft van de leerlingen (fase 1 en 2) vraagt continu om sturing van de de volwassene om tot leren en ontwikkeling te komen. Deze leerling is nauwelijks bewust van zijn eigen gedrag, gedachten en emoties. Daarnaast zien we dat de leerling persoonsafhankelijk is van de sturing en hulp absoluut niet geaccepteerd wordt van elke volwassene binnen school. Onze pedagogische aanpak vanuit de ABC methodiek sluit aan bij de geringe mate van zelfregulatie binnen onderwijs.

Analyse en conclusie	<p>De SCOL wordt twee keer per jaar afgenomen bij alle leerlingen, de ZO! observatie lijst ieder voorjaar. De resultaten zetten we weg op leerling-, klas- en schoolniveau. Binnen het Stafoverleg worden de gegevens op schoolniveau geanalyseerd. De uitkomsten geven input voor studiedagen op schoolniveau. De individuele- en klassen resultaten worden in de groepsbespreking samen met de leerkracht/onderwijsassistent doorgesproken. De zwakste categorieën worden omgevormd tot individuele doelen en klassendoelen. Deze doelen kunnen gekoppeld worden aan lessen sociaal emotionele ontwikkeling, maar ook aan stage activiteiten (tevens gekoppeld aan de leerlijn Leergebied overstijgend en Voorbereiding op dagbesteding en arbeid).</p> <p>Het socialiseren blijft voor onze leerlingen een uitdaging. Gevoelens van angst en onzekerheid overheersen. Een veilig pedagogisch klimaat is een vereiste om tot leren en ontwikkelen te komen.</p> <p>Eigenaarschap binnen het onderwijs vergroot de autonomie, betrokkenheid en competentie. Middels mentor gesprekken beogen we het inzicht te bevorderen en leerlingen te stimuleren om zelf doelen te bedenken. We zijn hierin goed op weg. Tevens trachten we de leerling eigenaarschap te geven in eigen handelen, gedachten en emoties passend bij de fase van de ZO vragenlijst! Wat voor leerlingen uitkomend in fase 1 en 2 vooral betekent het ondertitelen van gedrag, erkenning bieden, verwachting uitspreken, vrijheid binnen de veilige kaders etc. De leerling krijgt verantwoordelijkheid/vertrouwen en kan sociaal emotioneel groeien. Het welbevinden van de leerling staat voorop, activiteiten als bewegen, muziek en verbinden met leerlingen in de klas zijn activiteiten die volgend schooljaar extra input krijgen. Hiervoor willen we o.a. de NPO gelden inzetten</p>
----------------------	---

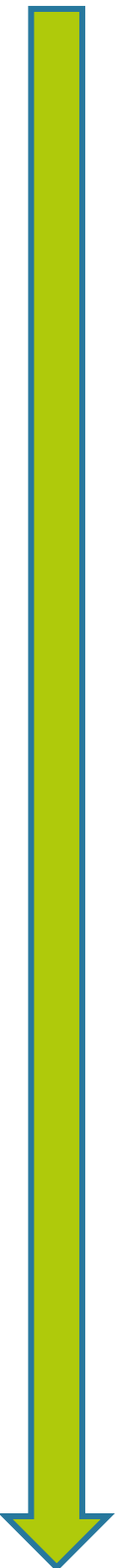

Veiligheidsbeleving

Met behulp van het meetinstrument Vensters monitoren we jaarlijks de veiligheidsbeleving van onze leerlingen. Daarnaast analyseren we regelmatig incidenten binnen onze school met SWISS.

Doelen en Ambities	<ul style="list-style-type: none"> • De school scoort voldoende op de monitoring veiligheidsbeleving bij leerlingen (afgezet tegen norm op school- of systeemniveau) • Minimaal 90% van de leerlingen voelt zich veilig op school
Feitelijk resultaten	<p>De leerlingen van VSO de Bouwsteen geven de school gemiddeld een 7,0.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 77% van de leerlingen voelt zich veilig tot zeer veilig op school. • 21% noemt de school niet veilig, niet onveilig. • 1 leerling voelt zich onveilig. <p>Vragen over school, met het gemiddelde cijfer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 'Hoe vind je het op school?' à 6,5. • 'Hebben jullie een leuke klas?' à 6,5 • 'Vind je het leuk om met de leerlingen in jouw klas om te gaan?' à 5,4. <p>Vragen over de lessen op school, met het gemiddelde cijfer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 'Ben je tevreden over wat je leert op school?' à 7,0 • 'Vind je de regels op school duidelijk?' à 7,3 • 'Ben je tevreden over de uitleg van je docenten?' à 8,2 • 'Vertellen je docenten je duidelijk wat je goed of fout doet?' à 8,2 • 'Helpen je docenten je goed als dat nodig is?' à 8,5.

Analyse en conclusie	<p>Om een goed veiligheidsbeleid te kunnen voeren, is het essentieel dat de school weet hoe het met de beleving van sociale veiligheid op school is gesteld. Niet alleen bij het personeel, maar zeker ook bij de leerlingen. Om dat gevoel van sociale veiligheid onder leerlingen in kaart te brengen, is verplichte monitoring ingesteld. Op basis van de uitkomsten van zo'n monitor kan het gevoerde beleid rondom sociale veiligheid worden geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Afgelopen schooljaar hebben we de veiligheidsbeleving van onze leerlingen gemeten via de online meting van Vensters. Deze meting is afgenomen bij alle leerlingen. Uit deze monitoring komt naar voren dat het merendeel van de kinderen zich veilig voelt op school. De school krijgt van de leerlingen gemiddeld een 7,0. Hoewel, met onze doelgroep, fysieke en sociale veiligheid een zeer groot aandachtspunt is, geven de kinderen op de vragen over de frequentie hiervan veelal het antwoord nooit/bijna nooit/soms. Hier zijn we zeer tevreden over. Zeker bij ons op school is het van groot belang dat leerlingen zich veilig voelen omdat ze dan zichzelf kunnen zijn en de mogelijkheid hebben om zich te ontwikkelen. Gelet op de kwetsbaarheid die onze leerlingen met zich meedragen is het van belang grote zorgvuldigheid te betrachten in ons beleid binnen de school. We willen een school zijn waar leerlingen zich gezien en geaccepteerd voelen, dat zij binnen een veilige omgeving zich kwetsbaar op durven en kunnen stellen. Dit blijft hoge eisen stellen aan onze beroepsvaardigheden maar ook aan gedrag dat hierop is afgestemd.</p> <p>Ook in onze aanpak zetten we in op maximale veiligheid. Al enkele jaren hebben we nu camerabewaking om het gedrag van onze leerlingen te registreren. Dit om zicht te hebben op groepsdynamiek en groepsdruk, gebruik van middelen en gedragsproblemen die tot onveilige situaties kunnen leiden. Dit is slechts een middel. Belangrijker is ons pedagogische klimaat wat een vast ankerpunt binnen de school blijft waar extra aandacht voor is tijdens studiedagen. Medewerkers worden geschoold in het voorkomen van fysiek ingrijpen. Daarnaast het continu toezicht wat we te trachten te bieden, zoals de vaste leerkracht die altijd meegaat naar het plein en naar buiten aan het eind van de schooldag. We zetten optimaal in op een veilige school. 77% van de leerlingen geven aan zich veilig/heel veilig te voelen. 21% geeft aan zich niet veilig, niet onveilig te voelen. Slechts 1 leerling geeft aan dat hij/zij zich heel erg onveilig voelt. 77% is onder de gestelde norm van 90%.</p> <p>Trots zijn we op de uitkomsten betreft leerkrachtengedrag hier wordt een 8,2 of hoger op gescoord. Afgelopen schooljaar/jaren is flink geïnvesteerd op IGDI model, instructieprincipes van Rosenshine en cognitieve principes van Willingham. Zie ook didactische resultaten.</p>
----------------------	---

Analyse en conclusie

Alle incidenten die de sociale veiligheid raken worden gemeld en geregistreerd in SWSS. Daarnaast registreren we ook de bezoeken bij de time-out. Elke dag bezoeken leerlingen voor hun rust time-out, dit is ook vaak de “vindplaats” van niet prettig voelen of gespannen zijn. Opvallend positief was de periode na de lock-down voor een aantal leerlingen. We zijn gestart met deels onderwijs, waardoor de hele klas niet altijd tegelijk op school kwam. Sommige leerlingen ervoeren zichtbaar meer rust in de klas, er was een minimum aan escalaties, alsmede minder time-out bezoek. Leerlingen konden beter hun rust in de klas vinden. Andere leerlingen zijn de verbinding met de klas juist kwijt geraakt. Dit verklaart onze inziens de lage score van 5,4 op de vraag ‘vind je het leuk om met leerlingen van je klas om te gaan?’.

Op basis van de time-out bezoeken hebben we voor afgelopen schooljaar een gemiddeld bezoek bij time-out vastgesteld op 130 per week. Dit hebben we geduid met ‘Goed’. We hebben dit schooljaar het zeer goed gedaan. Interventies die daar aan hebben bijgedragen is o.a. de kwaliteit van het onderwijs, extra individuele inzet van personeel. Mogelijk hebben de inzet van de trauma-honden in de school ook bijgedragen.

Daarnaast hebben we met perioden de helft van de leerlingen op school gehad. Dus dit geeft een vertekend beeld. We hebben het dus zeer goed gedaan. Voor komend schooljaar hebben we een nieuwe norm vastgesteld. I.p.v. per week 130 , streven we naar 100 bezoekers per week. Ambitie is 80 per week. Dan kunnen we in alle rust de juiste interventies op individueel niveau inzetten en de goede afstemming zoeken met de leerkracht en het beoogde klassenklimaat.

Stel "we houden gemiddeld" 130 bezoeken per week aan GOED er BOVEN					
		totaal	gem p week	gem.p.dag	
	tot de herfst gem.	513	64	13	Corona sluiting
	tot de kerst gem.	371	46	10	
	tot de voorjaars gem.	0	0	0	
	tot de meivakantie gem.	257	32	7	
	tot de zomervakantie gem.	354	39	9	
	Over hele schooljaar 2020-2021	1495	45	10	

Conclusie: Socialiseren, in de groep functioneren, blijft voor onze leerlingen een uitdaging. Gevoelens van angst en onzekerheid kunnen overheersen indien het klassenklimaat niet op orde is. Een veilig pedagogisch klimaat is een vereiste om tot leren en ontwikkelen te komen. Het welbevinden van leerlingen staat voorop, en vraagt ook komend schooljaar extra aandacht.

Analyse en
conclusie

Veel leerlingen vinden het moeilijk om met elkaar samen te werken en op een goede manier in contact te zijn. Door de afgelopen Coronaperiode hebben leerlingen hierin nauwelijks kunnen oefenen. Komend schooljaar zullen zij dus activiteiten organiseren die juist een beroep doen op sociale vaardigheden en socialiseren. Voorbeelden zijn bewegen, muziek en verbindingen maken met klasgenoten in de klas. Het oefenen van sociaal gedrag en kunnen socialiseren is belangrijk om straks succesvol te kunnen participeren in de maatschappij. Dit gaat volgend schooljaar extra input krijgen door oefenen en oefenen. Inzet NPO gelden.

Verzuimgegevens	
Omdat we het belangrijk vinden om het verzuim zoveel mogelijk te beperken zijn we scherp op onze verzuimregistratie. De resultaten vanuit deze verzuimregistratie gebruiken we om ons beleid waar nodig aan te scherpen.	
Ongeoorloofd verzuim langer dan 4 weken	<ul style="list-style-type: none"> Afgelopen jaar hebben we alle verzuim meldingen geregistreerd in Parnassys. Indien leerlingen zich veelvuldig ziekmelden, 4 meldingen in korte tijd, wordt dit besproken in de CvB. We bespreken dan welke acties we in moeten en kunnen zetten om de spiraal van verzuim te doorbreken. Bij frequent ziekmelden overleggen we met de ouder(s), verzorger(s) en de jeugdarts van de GGD. Het aantal meldingen van leerlingen dit jaar van ongeoorloofd verzuim langer dan 4 weken, is 8 leerlingen geweest
Ontheffingen / onderschrijding onderwijstijd	<p>We hebben afgelopen schooljaar geen ontheffingen aangevraagd. Voor één leerling hebben we wel intensief contact gehad met de leerplichtambtenaar. We hebben wel een aanpassing onderwijstijd tijdelijk aangevraagd en besproken i.v.m. ernstige psychiatrische problematiek in combinatie met verslavingsproblematiek. Vanaf nov. 2020 hebben we 11 dossiers aangevraagd met afwijkingen van de onderwijstijd (deze zijn bij de IvhO in het ISD aangevraagd). 55%, 6 leerlingen, gaan al enige tijd weer volledig naar school.</p>
Analyse en conclusie	<ul style="list-style-type: none"> Verzuim blijft een belangrijk aandachtspunt binnen onze school met soms zeer kwetsbare leerlingen. We weten uit ervaring dat het belangrijk is om meteen contact op te nemen met ouder(s), verzorger(s). Ook het gesprek tussen leerkracht en leden van de CvB is belangrijk om de leerling goed in beeld te houden. Ook registreren we consequent zodat we de data goed in beeld hebben. We zijn tevreden over deze resultaten. Leerlingen die kampen met ernstige gedrags-psychiatrische problematiek hebben het soms erg lastig zich te voegen in het schoolsysteem. Het naar school kunnen gaan, geeft veel stress en lichamelijke reactie. Door de lockdown en het inrichten van afstandsonderwijs hebben juist deze leerlingen wel geprofiteerd van het onderwijsaanbod. Zij hebben relatief een goede ontwikkeling doorgemaakt. Daarnaast vraagt deze aanpak en ondersteuning vaak om een systemische benadering waarbij vaak ook de leerplichtambtenaar maar ook medewerkers van jeugdzorg intensief betrokken zijn. We zetten goede stappen als het gaat om het voorkomen van ongeoorloofd verzuim tegen te gaan. We zijn alert op verzuim en checken dit in de CvB vergaderingen. We zetten in op dat 92% van onze doelgroep nauwelijks verzuim laat zien. 95% van de leerkrachten is alert op signalen van schoolverzuim. Zij bespreken tijdig met de CvB de leerlingen die verzuim laten zien. De CvB kijkt mee naar de verzuimcijfers en we agenderen dit onderwerp in de vergadering.

Herstel en ontwikkeling na corona

Er is door de overheid voor de komende twee schooljaren geld beschikbaar gesteld om leerlingen te helpen die achterstanden hebben opgelopen door corona. Naast specifieke inzet op leerlingen (klassen) die dit nodig hebben willen we op onze school ook duurzaam ontwikkelen. We kijken daarom goed naar zaken die voor onze leerlingen belangrijk zijn en bedenken plannen die op de lange termijn goed zijn. In bovenstaand schoolverslag heeft u kunnen lezen over onze schoolontwikkeling en de ontwikkeling van de resultaten op de leer- en ontwikkelingsgebieden. Hieronder geven we weer welke aanknopingspunten we nemen als uitgangspunt voor ons herstelprogramma in de komende twee schooljaren.

We zetten in op herstel en ontwikkeling van het onderwijs door in te zetten op verschillende zaken; op preventieve maatregelen en reactieve maatregelen, op schoolbrede interventies en interventies op onze doelgroep en individuele leerlingen.

De schoolscan laat zien dat er schoolbreed aandacht nodig is op onderstaande gebieden waarop we de juiste interventies inzetten, die belangrijk zijn om de komende twee jaar de leer- en ontwikkelvertraging aan te pakken en om leerlingen weer tot ontwikkeling te laten komen. Daarnaast willen we de interventies koppelen aan onze duurzame schoolontwikkeling en verder te gaan in de kwaliteitsverbetering die is ingezet. We hebben daarom gezamenlijk doelen gesteld met de 'waarom-vraag': waarom willen we dit bereiken.

Wat moet het gewenste effect zijn en past dit bij onze schoolontwikkeling en visie van de school.

De volgende interventies lijken ons effectief en passend voor de komende twee jaar:

- Investeren in de instructie van leerlingen.

Verbeteren van de instructie volgens Rosenshine, we zorgen voor extra leertijd bij de verwerking van taal, rekenen en wiskunde, burgerschap.

In 90% van de taal -en rekenlessen komen de instructie-principes terug en versterken leerkrachten hun leerkrachtgedrag (tijdelijk formatieve inzet).

- Oefenen en trainen van het geven van feedback aan leerlingen, door scholing Attendiz Academie.
- Versterken van leerkrachtgedrag door in gesprek met de leerlingen de goede feedback te kunnen geven, dit vanuit het oplossingsgericht-en systeemgericht denken.
- Versterken van didactische vaardigheden vanuit de instructie principes: In 90 % van de lessen zie je meer betrokkenheid van de leerlingen op de leerstof
- Versterken van pedagogische vaardigheden. Dit door zelfregulatie, zelfdiscipline, geduld en zelfsturing. In 90% van de interventies lukt het ons hier meer regie op in te zetten waardoor het spanningsniveau van leerlingen daalt.
- Het inzetten van de Burgerschap lessen die zelf zijn ontworpen. Deze betekenisvolle lessen en activiteiten sluiten goed aan bij hun interesse en stimuleert goed burgerschap, gericht op herkennen van emoties en dragen bij aan welbevinden.
- Investeren in bewegen, d.m.v. inzet van Rots en Water. Rots en water draagt bij aan welbevinden en door coöperatieve werkvormen zijn leerlingen weer in verbinding met elkaar. Het draagt bij aan socialisatie (tijdelijk formatieve inzet).
- Daarnaast is bewegen ook in belang van het verbeteren van de conditie en van de motorische vaardigheden van leerlingen. Werken aan socialisatie, samen doen en gezonde leefstijl, dit in kader van gezonde school.
- Investeren in culturele activiteiten en het bieden van muziek lessen.
- Inzetten van culturele activiteiten aan het begin van het schooljaar. Dit om de samenhang en een positieve groepsdynamiek te realiseren. Leerlingen staan in verbinding met elkaar en hebben waardering voor elkaar. Leren omgaan met verschillen.
- Muziek als middel om de executieve functies te verbeteren, kunnen plannen en organiseren door inzetten van muziek. Ook plezier beleving, veerkracht en aanleren van sociale vaardigheden staan centraal in de lessen.
- Implementatie van de nieuwe muziekmethode wordt versneld ingezet om maximaal leerlingen te motiveren tot muziek. Muziek als vrijetijdsbesteding en als verbinding tot anderen (tijdelijk formatieve inzet)
- Bevorderen van Gezonde Relaties en Seksualiteit door de leskisten verder te ontwikkelen in kader van onze schoolontwikkeling, het geven van betekenisvol onderwijs en lesmateriaal die aansluit bij wat de leerlingen begrijpen. Concrete doelen worden behaald op het gebied van 'leren leren' en intrinsieke motivatie.

- Bovenstaande interventies en doelstellingen zullen worden weggezet in een jaarplanning. Ook de cyclus PDSA zullen we volgen, zodat de opgestarte inzet ook wordt gevolgd en bewaakt. We gaan het eigenaarschap bij een NPO leerteam neerleggen zodat de interventies en maatregelen goed worden gevolgd, geëvalueerd en bijgesteld. Dit om te zorgen dat de gewenste opbrengsten ook daadwerkelijk worden gerealiseerd.

Wat gaan we doen (interventies)

76

B. Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren

Investeren in het bieden van instructietijd en extra leertijd.

Investeren in versterken didactische vaardigheden, voor taal-, maar vooral, rekenonderwijs.

- Investeren in verbetering feedback geven naar leerlingen, door het volgen van scholing AA.
- Investeren in betekenisvol onderwijs, zie jaarplan
- Investeren in pedagogische vaardigheden, zelfdiscipline en zelfregulatie door scholing te volgen
- Investeren in versterken van ons handelen in relatie tot klassendynamiek van deze doelgroep
- Feedback geven aan leerlingen, feedback geven aan elkaar
- Investeren in sociale vaardigheden door trainingen in te zetten gericht op eigen make van competenties.
- Activiteiten gericht op socialiseren, groepsdynamiek versterken

C. Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen

- Investeren in veerkracht en welbevinden van leerlingen (en leerkrachten)
- Investeren in sociaal-emotionele vaardigheden, herkennen van emoties
- Werken aan zelfredzaamheid, zelfregulatie, zelfdiscipline en geduld
- Trainen van leerkrachten in klassenmanagement en eigen competenties o.a. verbeteren van instructie en klassenorganisatie, Marzano roadmap

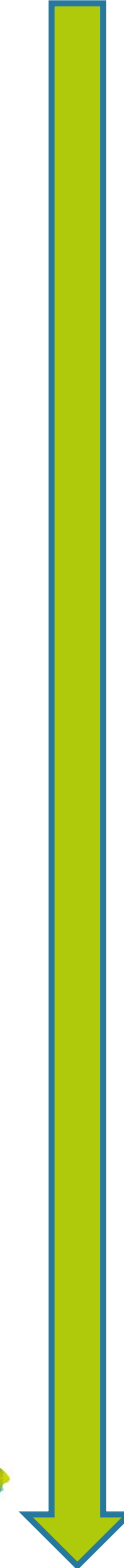
F. Faciliteiten en randvoorwaarden

Inzet van scholing door de Attendiz Academie, Academica en KM56.

Inzet van verschillende materialen en middelen

Trainingen inzetten op gebied van sociale interventies, versterken van sociale vaardigheden, gericht op welbevinden en aanleren

Van sociale vaardigheden, herkennen van emoties..etc.

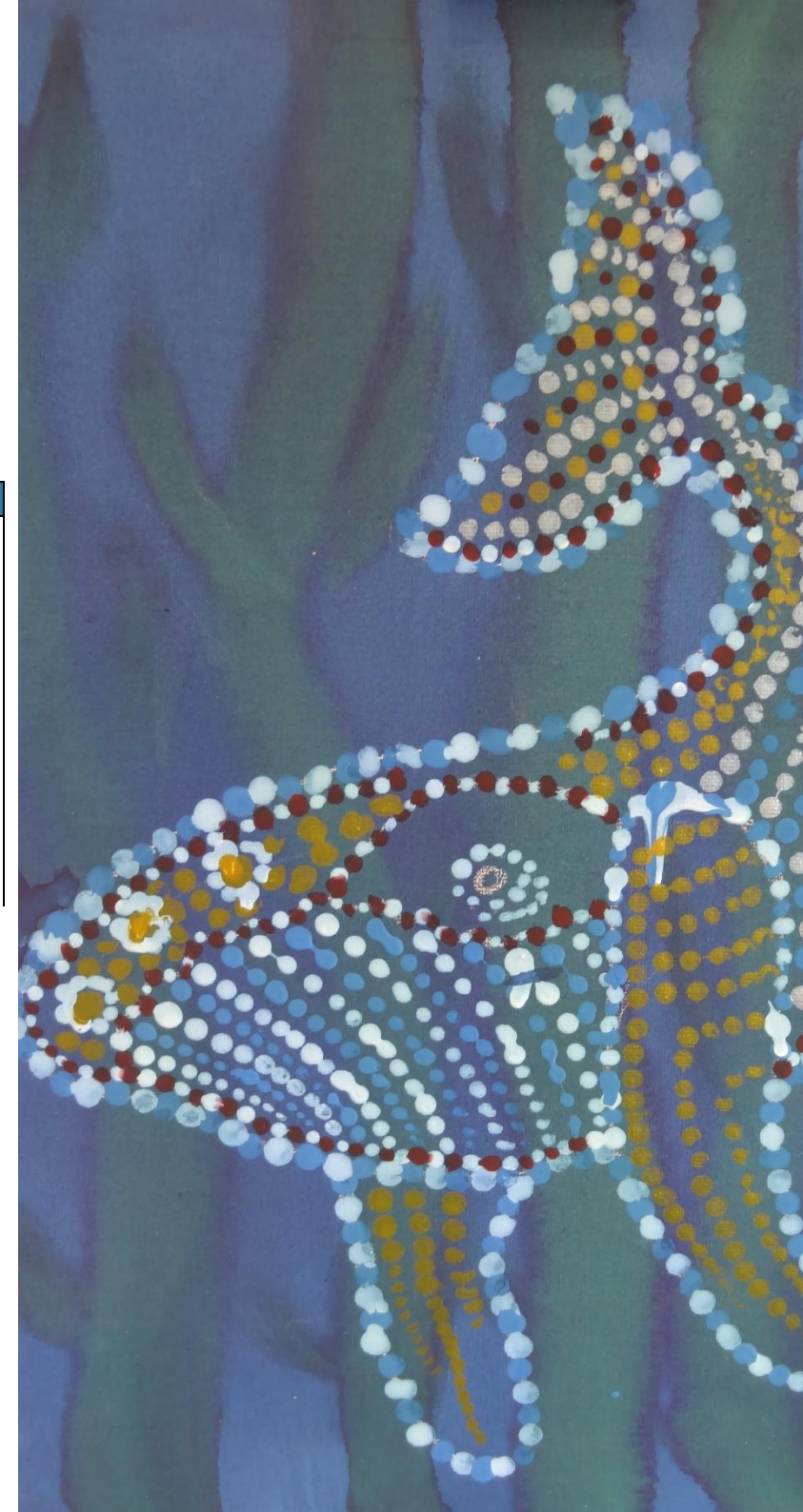
Bijlage

Bijlage: documenten op onze site en belangrijke adressen

Om onze schoolgids overzichtelijk te houden, kozen wij ervoor een aantal onderwerpen niet inhoudelijk te bespreken in de schoolgids. Wij verwezen dan naar de website van onze school, of naar de website van Attendiz. In het overzicht hieronder ziet u op welke plek u welk document kunt vinden.

Website van onze school	Website van Attendiz
<ul style="list-style-type: none"> • Leerplichtwet, Vakantieverlof buiten de schoolvakanties en Gewichtige omstandigheden • Schoolondersteuningsprofiel • Schoolplan • Teamsamenstelling • Plaatsingsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Convenant Sponsoring • Gedragscode Social Media • Handboek Medisch Handelen • Informatievoorziening aan gescheiden ouders • Jaarverslag Attendiz • Klachtenregeling • Pestprotocol • Privacy Reglement • Protocol Dossiervorming en -beheer leerlingen • Protocol Schorsen en Verwijderen • Protocol Wet Bescherming Persoonsgegevens

78

Ook zetten wij hieronder de belangrijkste adressen voor u op een rijtje:

Belangrijke adressen	
(V)SO De Bouwsteen Anna Reynvaanweg 50 7555 SG Hengelo 088-7776190 info.debouwsteen@attendiz.nl www.debouwsteen-attendiz.nl	Attendiz Welbergweg 20 7556 PE Hengelo 0880-103636 info@attendiz.nl www.attendiz.nl
Samenwerkingsverbanden: Samenwerkingsverband 23-01 VO Almelo www.swv2301.nl Samenwerkingsverband 23.02 VO Enschede www.swv2301.nl	Interne klachtbehandeling Stichting Attendiz Bestuurssecretaris Welbergweg 20, 7556 PE Hengelo E-mail: info@attendiz.nl
Hoofdkantoor Ambiq Sabina Klinkhamerweg 21 7555 SK Hengelo 088-7776000 info@ambiq.nl www.ambiq.nl	De Kapstok AGL Krabbenbosweg 91 7555 ED Hengelo 074-253890 Info.dekapstok@attendiz.nl www.dekapstok-attendiz.nl
Erve Olde Meule Olde Meulenweg 2 7554 RL Hengelo 06-29289471 dekapstok@attendiz.nl	Locatie: Hassinkweg Hassinkweg 3 7556 BV Hengelo 074-2470590 dekapstok@attendiz.nl www.dekapstok-attendiz.nl

